

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

e-mail: menchris@upatras.gr

Επώνυμο	ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Όνομα	ΜΕΝΕΛΑΟΣ
Πατρώνυμο	Μενέλαος
Ημερομηνία γέννησης	12.07.1956
Τόπος γέννησης	Αθήνα
e-mail	menchris@upatras.gr

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ**

1974

Τέλος δευτεροβάθμιων σπουδών (Αθήνα, Σχολή Μωραΐτη, 18 10/13)

1974-1978

Τμήμα Φιλολογίας Φιλοσοφικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Κλασικές Σπουδές, 8,1), Υπότροφος του ΙΚΥ

1978-1980

Maîtrise Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Nanterre – Paris X

1979-1980

Diplôme d' Études Approfondies (DEA) Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Sorbonne – Paris 1V

1980-1983

Διδακτορική διατριβή με θέμα: *Les divinités de la musique dans la poésie homérique et archaïque* (Οι θεότητες της μουσικής στην

ομηρική και αρχαϊκή ποίηση), Πανεπιστήμιο Sorbonne – Paris IV (επόπτης καθηγητής J. Bompraire), υποστηρίχτηκε 1.7.1983, εκδόθηκε Αθήνα 1985)

1984-1985 και 1989-1991

Μεταδιδακτορική έρευνα στο *Centre Louis Gernet d' Études Comparées sur les Sociétés Anciennes* (CNRS) με θέμα τη θάλασσα στον ελληνικό χώρο από τον 8^ο έως τον 5^ο αιώνα π.Χ. (συνεργασία με τον καθηγητή P. Vidal-Naquet και την ομάδα των καθηγητών M. Detienne, N. Loraux, Σ. Γεωργούδη, J. Svenbro, F. Lissarague), Υπότροφος (postdoc) του Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης» (1989-1990)

1985-2001

Μόνιμος Ερευνητής στα Κέντρα Ερεύνης της Ακαδημίας Αθηνών (*Κέντρο Εκδόσεως Έργων Ελλήνων Συγγραφέων*, έκτοτε μετονομασθέν σε *Κέντρο Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας*)

1992-1997

Επίκουρος Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

2001-2011

Αναπληρωτής Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών

2011- σήμερα

Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας
του Πανεπιστημίου Πατρών

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ερευνητικό Πρόγραμμα με θέμα: Η θάλασσα στις γραπτές ελληνικές μαρτυρίες από τον 8^ο έως τον 5^ο αιώνα π.Χ.

Διευθυντής του προγράμματος: Μ. Χριστόπουλος. Σε πρώτη φάση το πρόγραμμα υποστηρίχτηκε οικονομικά από το Κοινωφελές Ίδρυμα «Αλέξανδρος Ωνάσης» στο πλαίσιο μεταδιδακτορικής έρευνας που έγινε στο Παρίσι (*Centre Louis Gernet d' Études Comparées sur les Sociétés Anciennes*, 1989-1991). Σε δεύτερη φάση το πρόγραμμα υποστηρίχτηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου στο οποίο και εντάχθηκε και από το 1995 μέχρι το 1997 απασχόλησε έναν επιστημονικό συνεργάτη (κ. Β. Λεντάκη). Στόχος του προγράμματος ήταν να καλύψει τις ελληνικές γραπτές μαρτυρίες που αναφέρονται στη θάλασσα, κυρίως τις φιλολογικές και, επιλεκτικά μόνον, επιγραφικές και αρχαιολογικές που αντιστοιχούν στην αρχαϊκή εποχή, αφού οι γνώσεις μας για την περίοδο αυτή βασίζονται σε καθοριστικό σημείο στις γραπτές μαρτυρίες. Ο χρονικός αυτός προσδιορισμός αντανακλά το ειδικότερο ενδιαφέρον που παρουσιάζει η αρχαϊκή εποχή ως προς τη διαμόρφωση των λογοτεχνικών ειδών και ως προς την ανάπτυξη του εμπορίου, το ρόλο του αποικισμού, την ελληνική ναυτική κυριαρχία κτλ. Στα αποτελέσματα του προγράμματος συγκαταλέγονται το βιβλίο *Θαλασσινά επεισόδια της Οδύσσειας* (Αθήνα 1997) και αρκετά δημοσιευμένα άρθρα, ενώ και εκτός του θεσμικού πλαισίου του προγράμματος (που έχει περατωθεί) το ήδη συγκεντρωμένο υλικό οδηγεί σε περαιτέρω δημοσιεύματα.

Ερευνητικό Πρόγραμμα με αντικείμενο την έκδοση του Ομηρικού Ύμνου *Εἰς Ἑρμῆν*

Ερευνητικό πρόγραμμα που εντάχθηκε στις ατομικές εκδοτικές δραστηριότητες του Κέντρου Εκδόσεως Ἔργων Ελλήνων Συγγραφέων της Ακαδημίας Αθηνών. Αφορά την έκδοση του ποιητικού αυτού

κειμένου της αρχαϊκής εποχής (αρχές του 6^{ου} αιώνα π.Χ.) με εισαγωγή, σχολιασμό και νεοελληνική μετάφραση. Το συγκεκριμένο κείμενο, ένα από τα εκτενέστερα και αρχαιότερα της συλλογής των Ομηρικών Ύμνων, κρίνεται σημαντικό επειδή παρουσιάζει συγχρόνως φιλολογικό, θρησκευολογικό και μουσικολογικό ενδιαφέρον αλλά και επειδή παρουσιάζει επίσης χαρακτηριστικές ιδιαιτερότητες ως προς το λογοτεχνικό είδος στο οποίο ανήκει και ως προς το ύφος στο οποίο έχει συνταχθεί. Η έκδοση που για ένα διάστημα είχε ανασταλεί και βρισκόταν ήδη σε πολύ προχωρημένο στάδιο το 2001, συμπληρώνεται τώρα με βάση τα νεότερα βιβλιογραφικά και ερμηνευτικά δεδομένα τα οποία κατά την τελευταία δεκαετία έχουν πληθύνει εντυπωσιακά. Μέρος του έργου έχει δημοσιευτεί ηλεκτρονικά στο Εναλλακτικό Διδακτικό Υλικό του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΛΠ 21)

Έρευνες και συνεργασίες που αφορούν το αρχαίο δράμα

- Συνεργασία με το *Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Δράματος* (1992-1994). Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα του Κέντρου για την καταγραφή και αξιοποίηση των στοιχείων που υπάρχουν σχετικά με τις παραστάσεις αρχαίου δράματος στην Ελλάδα τα νεότερα χρόνια και την παρουσία του αρχαίου δράματος στο διεθνή χώρο. Διδασκαλία στα μεταπτυχιακά σεμινάρια που οργανώθηκαν στο Κέντρο για τους φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.
- Συνεργασία με το *Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου*. Θεωρητική και φιλολογική υποστήριξη για παραστάσεις του αρχαίου δράματος. Συνδιοργάνωση του διεθνούς συνεδρίου «Όρνιθες. Όψεις και αναγνώσεις μιας αριστοφανικής κωμωδίας» (Λευκωσία 1994). Επιστημονική συνεργασία για την παράσταση *Αισχύλου Πέρσαι* (1995).

Εργαστήριο Μελέτης Μύθου και Θρησκείας στην Ελληνική και Ρωμαϊκή Αρχαιότητα

Ιδρύθηκε το 2004 στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών με πρωτοβουλία του Μ. Χριστόπουλου. Είναι το μοναδικό στην Ελλάδα πανεπιστημιακό εργαστήριο με αυτόν το θεματικό προσανατολισμό και έχει ως στόχο να ενισχύσει και να αναδείξει, μέσα από την εκπόνηση διατριβών, την οργάνωση σεμιναρίων και συνεδρίων και την έκδοση ειδικών έργων, την επιστημονική μελέτη και την έρευνα για την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή μυθολογία και θρησκεία που αποτελούν, σε παγκόσμια κλίμακα, έναν νευραλγικό τομέα των αρχαιογνωστικών επιστημών. Η αναλυτική δραστηριότητα του Εργαστηρίου καταγράφεται στην ιστοσελίδα του (<http://mythreligion.philology.upatras.gr>).

Το Εργαστήριο ως σήμερα:

- έχει οργανώσει ένα διεθνές συνέδριο με θέμα «Light and Darkness in Ancient Greek and Roman Mythology and Religion» (6-8.7.2007)
- έχει οργανώσει σειρές σεμιναρίων με αντικείμενο το μύθο και τη θρησκεία σε συγκεκριμένα γραμματειακά είδη (2007, 2008, 2009, 2010, 2011)
- έχει αναλάβει την ηλεκτρονική έκδοση ενός αγγλόφωνου Λεξικού των αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών μυθικών προσώπων σε συνεργασία με την καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Reading κ. R. Wright
- έχει ήδη προχωρήσει (σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών) στην έκδοση ηλεκτρονικού περιοδικού (*Electra*) ειδικευμένου σε θέματα μύθου και θρησκείας στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα του οποίου το πρώτο τεύχος κυκλοφόρησε το 2011 (<http://electra.lis.upatras.gr>).
- διοργάνωσε (σε συνεργασία με το Harvard Center for Hellenic Studies, Washington DC) συνέδριο με θέμα *The Epic Cycle. Text, Reception, Narrative* (Ολυμπία, Ιούλιος 2010) τα Πρακτικά του οποίου δημοσιεύτηκαν στο ηλεκτρονικό περιοδικό *classics@* του Harvard Center for Hellenic Studies
- έχει αναλάβει την επιστημονική εποπτεία των σεμιναρίων για τη μελέτη της ελληνικής μυθολογίας που πραγματοποιούνται κάθε Ιούλιο από το Φεστιβάλ Ικαρίας

Η λειτουργία του Εργαστηρίου έχει ελκύσει ήδη το ενδιαφέρον αρκετών Τμημάτων και επιστημονικών φορέων του εξωτερικού και έχουν ήδη ζητηθεί και πραγματοποιηθεί παρουσιάσεις του έργου του Εργαστηρίου (Université de Grenoble, 16.3.2007, University of Illinois at Chicago, 14.11.2008, University of Ohio, 12.11.2008).

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Α. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ

Προπτυχιακά μαθήματα

Πανεπιστήμιο Κύπρου (1992-1996)

Εισαγωγή στο έπος (1992, παράδοση), Εισαγωγή στο μύθο (1993, παράδοση γενικής επιλογής), Αισχύλου *Αγαμέμνων* (1993, παράδοση), Εισαγωγή στο αρχαίο δράμα (1993, παράδοση γενικής επιλογής), Μυθικές και ιστορικές αφηγήσεις σε ιστορικά και φιλοσοφικά κείμενα της αττικής πεζογραφίας (1994, παράδοση), Η ποίηση της Σαπφώς (1994, παράδοση), Μύθος και Λόγος στην αττική πεζογραφία (1994, αρχαία ελληνική θεματογραφία), Το ταξίδι στην ομηρική *Οδύσσεια* (1995, σεμινάριο), Ιστορικά και φιλοσοφικά κείμενα του 5^{ου} και του 4^{ου} αιώνα (1995, αρχαία ελληνική θεματογραφία), Σοφοκλέους *Αίας* (1995, παράδοση ειδίκευσης), Πλουτάρχου *Ηθικά* (1996, παράδοση).

Πανεπιστήμιο Πατρών (2000-σήμερα)

- Αρχαία Ελληνική Λυρική Ποίηση 2: Σαπφώ-Πίνδαρος (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006), Αρχαία Ελληνική Μυθολογία και Θρησκεία (2000, 2001, 2002, 2004, 2005), Αρχαϊκό Έπος 1- Όμηρος (2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006), Αρχαίο Ελληνικό Δράμα 1: Αισχύλος-Σοφοκλής (2002, 2003), Αρχαίο Ελληνικό Δράμα 2: Ευριπίδης (2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008), Αρχαία Ελληνική Μετρική (2006, 2007), Ερευνητικά ζητήματα του αρχαϊκού έπους (2007, 2008).
- Εποπτεία 24 διπλωματικών εργασιών (2002-σήμερα)

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

- Συγγραφή κεφαλαίων του εγχειριδίου που συντάχθηκε για τις διδακτικές ανάγκες του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου: Αισχύλος, Ευριπίδης, Ελάσσονες Τραγικοί, Σατυρικό Δράμα, Γενικά χαρακτηριστικά των αυτοκρατορικών χρόνων, Ρητορική των αυτοκρατορικών χρόνων, Βιογραφία (Πλούταρχος, Φιλόστρατος)
- Διδάσκων (ΣΕΠ) στη Θεματική Ενότητα ΕΛΠ 21: «Γράμματα 1-Αρχαία Ελληνική και Βυζαντινή Φιλολογία» (2003-2004, 2004-2005, 2005-2006, 2006-2007, 2007-2008)
- Συντονιστής στη Θεματική Ενότητα ΕΛΠ 21: «Γράμματα 1-Αρχαία Ελληνική και Βυζαντινή Φιλολογία» (2003-2004, 2004-2005, 2010-2011)
- Δημιουργία εναλλακτικού διδακτικού υλικού: συγγραφή και σύνθεση ηλεκτρονικού διδακτικού υλικού κατάλληλου για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και χρήση πολυμέσων με αντικείμενο τους Ομηρικούς Ύμνους (ΕΑΠ 2004-2005).

Μεταπτυχιακά μαθήματα

- « Récits mythiques dans l'hymne homérique à Hermès » (École des Hautes Études en Sciences Sociales - Université de Paris 7-Jussieu 1984-1985, 1989-1990, 1990-1991)
- « Usage du mythe d'Antigone dans la poésie grecque ancienne » (École des Hautes Études en Sciences Sociales - Université de Paris 7-Jussieu 1984-1985, 1989-1990, 1990-1991)
- « Le personnage d'Hermès dans l'hymne homérique à Hermès » (École Pratique des Hautes Études, Sorbonne, 1989-1990, 1990-1991)
- «Άφιξη και αποχώρηση στις κωμωδίες του Αριστοφάνη» Μεταπτυχιακό σεμινάριο για τους φοιτητές του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Δράματος), 1992-1993, 1993-1994, 1994-1995

- «Έπος, Λυρική Ποίηση, Δράμα: Μύθος και Ιδεολογία Ι» (Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Φιλολογίας, χειμερινό εξάμηνο 2008-2009)
- «Έπος, Λυρική Ποίηση. Δράμα: Μύθος και Ιδεολογία ΙΙ» (Πανεπιστήμιο Πατρών, Τμήμα Φιλολογίας, εαρινό εξάμηνο 2009)

Εποπτεία διδακτορικών διατριβών

- *Η μορφή της Κασσάνδρας στην αρχαιοελληνική και νεοελληνική γραμματεία*
Υποψήφια διδάκτωρ: Δήμητρα Γιωτοπούλου (Πανεπιστήμιο Πατρών)
Μέλη της τριμελούς επιτροπής : Μ. Χριστόπουλος (επιβλέπων), Α. Γκάρτζιου-Τάττη, Κ. Κωστίου (μέλη)
(ολοκληρώθηκε)
- *Ομηρικός Ύμνος Εἰς Ἄφροδίτην. Σχολιασμένη έκδοση*
Υποψήφια διδάκτωρ: Μαίρη Χάψα (Πανεπιστήμιο Πατρών)
Μέλη της τριμελούς επιτροπής: Μ. Χριστόπουλος (επιβλέπων), Σ. Ράγκος, Χ. Τσαγγάλης (μέλη)
(ολοκληρώθηκε και υποστηρίχθηκε 6.3.2009)
- *Ναυτικές και κοινωνικές δομές στο αρχαϊκό έπος*
Υποψήφιος διδάκτωρ: Κ. Αντύπας (Πανεπιστήμιο Πατρών)
Μέλη της τριμελούς επιτροπής: Μ. Χριστόπουλος (επιβλέπων), Β. Αναστασιάδης, Χ. Μπουλώτης (μέλη)
- *Ο Αριστοτέλης ως λογοτεχνικός κριτικός του αρχαϊκού έπους και της λυρικής ποίησης*
Υποψήφια διδάκτωρ: Φωτεινή Σαραντοπούλου (Πανεπιστήμιο Πατρών)
Μέλη της τριμελούς επιτροπής: Μ. Χριστόπουλος (επιβλέπων), Α. Μάρκος, Σ. Ράγκος (μέλη)
(ολοκληρώθηκε και υποστηρίχθηκε)

B. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ

Κέντρα Ερεύνης της Ακαδημίας Αθηνών:

- Συμμετοχή στην Εφορευτική Επιτροπή του Κέντρου Εκδόσεως Έργων Ελλήνων Συγγραφέων (1987-1989)
- Γραμματέας του Συλλόγου Ερευνητικού Προσωπικού της Ακαδημίας Αθηνών (1987, 1989)
- Πρόεδρος του Συλλόγου Ερευνητικού Προσωπικού της Ακαδημίας Αθηνών (1997-2000)
- Εκπροσώπηση της Ακαδημίας Αθηνών στη συνάντηση “Assises de la Méditerranée” a) Ateliers: 1. Méditerranée et Mondialisation, 2. La vision du pays du Sud du partenariat euroméditerranéen, b) première rentrée solennelle de l’Académie de la Méditerranée, Μασσαλία 5-6/7/2000

Πανεπιστήμιο Κύπρου:

Συμμετοχή στην οργάνωση του νεοϊδρυθέντος (1992) Πανεπιστημίου Κύπρου. Συμμετοχή στα πρώτα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου πριν και μετά την αυτονόμησή του (1995).

- Μέλος της Πειθαρχικής Επιτροπής (1992-1994)
- Μέλος του Συμβουλίου Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (1992-1994)
- Μέλος του Συμβουλίου Τμήματος Ελληνικών Σπουδών, Φιλοσοφίας και Ιστορίας (1995-1996)
- Μέλος του Συμβουλίου Τμήματος Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας (1996)
- Συντονισμός των μαθημάτων Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας του Τμήματος (1992-1996)
- Σύνταξη του προγράμματος Κλασικών Σπουδών (1992-1994)
- Σύναψη σχέσεων ακαδημαϊκής συνεργασίας με ομοειδή πανεπιστημιακά Τμήματα και ερευνητικά ιδρύματα του εξωτερικού

Πανεπιστήμιο Πατρών

- Μέλος της Επιτροπής Ερευνών (2001-σήμερα)
- Μέλος της Επιτροπής Σπουδαστηρίου του Τμήματος Φιλολογίας (2001-2002)
- Μέλος της Επιτροπής αξιολόγησης υποψήφιων μετεγγραφόμενων φοιτητών (2003)
- Μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη μεταγραφή φοιτητών (ΔΙΚΑΤΣΑ) (2003)
- Μέλος της Επιτροπής αναβαθμολόγησης γραπτών για τη μεταγραφή φοιτητών (ΔΙΚΑΤΣΑ-ΔΟΑΤΑ) (2006-2007)
- Μέλος της Επιτροπής Εξετάσεων για φοιτητές από άλλα Τμήματα (2007-2008, 2008-2009)
- Μέλος της Επιτροπής για την Επιλογή Διδακτικού Προσωπικού με βάση το ΠΔ 407 (2001-2002)
- Μέλος της Επιτροπής για την Πρόταση Αναμόρφωσης ΠΠΣ-Πράξη 2.2.2.α-ΕΠΕΑΕΚ II (2002)
- Μέλος της Επιτροπής Οδηγού Σπουδών (2002)
- Μέλος της Επιτροπής Συμπληρωματικού Εξοπλισμού (ΕΠΕΑΕΚ) (2003)
- Μέλος της Επιτροπής Κτηρίων και εξοπλισμού (2003-2009)
- Μέλος της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών (2002-2003, 2007-2008)
- Εκπρόσωπος της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών στο Πρόγραμμα INTERREG 2 (2006)
- Εκπρόσωπος της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών στην Επιτροπή Ραδιοφωνικού Σταθμού του Πανεπιστημίου Πατρών (2006)
- Μέλος της Επιτροπής Υγείας του Τμήματος Φιλολογίας (2007)
- Εισηγητής και διοργανωτής των εκπαιδευτικών εκδρομών του Τμήματος στο εξωτερικό: Αλεξάνδρεια-Κάιρο (Φεβρουάριος 2003), Καρχηδόνα-Τυνησία (Μάιος 2004), Ρώμη (Μάιος 2005), Βαρκελώνη (Μάιος 2006), Βενετία (Απρίλιος 2008)
- Υπεύθυνος του Εργαστηρίου Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Μυθολογίας και Θρησκείας (2005-έως σήμερα)
- Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας (2008-2010)
- Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας (2010-2012)

Γ. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ

- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου που οργάνωσε η Ακαδημία Αθηνών με θέμα *Ρόδος: 24 αιώνες* (Ρόδος, 1-5 Οκτωβρίου 1992)
- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διεθνούς Συμποσίου *Όρνιθες. Όψεις και αναγνώσεις μιας αριστοφανικής κωμωδίας* (Λευκωσία 15.10.2005)
- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής για το διαπανεπιστημιακό σεμινάριο *Κύπρος χθες και σήμερα, ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση* (*Chypre hier et aujourd'hui, entre Orient et Occident*) που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο της Lyon (Λευκωσία 7.10.1994)
- Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου *Light and Darkness in Ancient Greek and Roman Mythology and Religion* που διοργανώθηκε από το Εργαστήριο Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Μυθολογίας και Θρησκείας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών (6-8 Ιουλίου 2007)
- Μέλος της Επιτροπής Διοργάνωσης Σεμιναρίων (2007-2008, 2008-2009) στο πλαίσιο της λειτουργίας του Εργαστηρίου Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Μυθολογίας και Θρησκείας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών
- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του διεθνούς συνεδρίου με θέμα *The Epic Cycle. Text, Reception, Narrative* που θα γίνει στην Ολυμπία τον Ιούλιο του 2010 σε συνεργασία με το Harvard Center for Hellenic Studies (Washington DC)

Δ. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ

Μέλος επιστημονικών εταιρειών, συλλόγων και περιοδικών

- Πρόεδρος (από το 2011) του *Κέντρου Οδυσσειακών Σπουδών*
- Μέλος του *Centre International d'Études sur la Religion Grecque Ancienne (CIERGA)*, Πανεπιστήμιο της Liège
- Μέλος της *International Plutarch Society* (Πανεπιστήμιο της Utah)
- Μέλος του *Centre d' Études Homériques* (Πανεπιστήμιο της Grenoble)
- Μέλος της επιστημονικής εταιρείας *ERGA* (=Équipe de Recherche sur la Grèce Archaique) για τη μελέτη της αρχαϊκής Ελλάδας (Πανεπιστήμιο της Grenoble)
- Ιδρυτικό μέλος του *Sosipolis. International Institute of Ancient Hellenic History* (Σωσίπολις. Διεθνές Ινστιτούτο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας)
- Συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Harvard και το *Center for Hellenic Studies* (Washington) στις σεμιναριακές δραστηριότητες που οργανώνουν στην Ολυμπία και το Ναύπλιο (υπεύθυνος καθηγητής G. Nagy)
- Μέλος της *Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων*
- Μέλος της επιτροπής κριτών (reading committee) του περιοδικού *Gaia*
- Μέλος της επιτροπής κριτών (reading committee) του *Bulletin du Centre d' Études Homériques* Έπεα πτερόεντα

Βιβλιοκρισίες

- Th. Pappas, *Anthropologie de la comédie grecque ancienne*, Αθήνα 1990
Ελληνικά 42, Θεσσαλονίκη 1991-1992, σσ. 378-387
- P. Grimal, *Λεξικό της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Μυθολογίας*, επιμέλεια Β. Άτσαλου, Θεσσαλονίκη 1991
Ελληνικά 45, Θεσσαλονίκη 1995, σσ. 181-185
- J. Th. Papademetriou, *Aesop as an Archetypal Hero*, Athens 1997
Ελληνικά 50, Θεσσαλονίκη 2000, σσ. 133-137
- Κ. Δεσποτόπουλου, *Μελετήματα φιλολογίας και φιλοσοφίας*, Αθήνα 1998

Ελληνικά 50, Θεσσαλονίκη 2000, σσ. 137-140

Παρουσιάσεις βιβλίων (πρόσφατες)

- «Το μεταφραστικό έργο του Γ. Δάλλα»
Πάτρα, «Πολύεδρο», 23.11.2004
- Ε. Καρακάντζα, *Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι. Ο θεωρητικός λόγος του 20ού αιώνα για τη φύση και την ερμηνεία τους*, Αθήνα, εκδόσεις Μεταίχμιο, 2004
Θεσσαλονίκη, Μουσείο Βυζαντινού πολιτισμού, 15.4.2005
- Ομηρικός Ύμνος *Εις Απόλλωνα*
Ομηρικός Ύμνος *Εις Δήμητραν*
(μετάφραση Δ. Κοπανίτσας, Αθήνα, εκδόσεις Το Ροδακίό)
Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 16.10.2005
- *Από το Αρχαίο Δράμα στο Σύγχρονο Θέατρο* (επιμ. Δ. Τσατσούλη)
Πολύεδρο, Πάτρα, 26.5.2009
- Ανθή Μαρωνίτη, *Το ακόντιο*
Πολύεδρο, Πάτρα, 15.6.2009
- Δ.Ν.Μαρωνίτης: Αρχαιογνωσία
Παρουσίαση του έργου του Δ.Ν. Μαρωνίτη
Πολύεδρο, Πάτρα, Οκτώβριος 2009

Μεταφράσεις-Επιμέλειες

- Μετάφραση και απόδοση στα ελληνικά (σε συνεργασία με την Ε. Ηλιάδου) της ηλεκτρονικής έκδοσης *Πλάτωνος Πρωταγόρας* με τη μέθοδο της «Λογανάλυσης» (εντάσσεται στο Πρόγραμμα *Αρχέλογος* που διευθύνει ο καθηγητής Θ. Σκαλτσάς) (1999-2000)
- Επιμέλεια της μετάφρασης στα ελληνικά (από την Δ. Γιωτοπούλου) του βιβλίου *Ευριπίδου Μήδεια*. Εισαγωγή,

Φιλολογική Επιμέλεια, Σχόλια Donald J. Mastrorade
(αγγλική έκδοση Cambridge 2002), Αθήνα, Εκδόσεις
Πατάκη, 2006, σσ. 538.

ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Γλώσσες

Μητρική γλώσσα: ελληνική
Άρτια γνώση αγγλικής και γαλλικής γλώσσας
Στοιχειώδης γνώση ιταλικής και γερμανικής γλώσσας
Μεταφραστής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Λουξεμβούργο) από
το 1982 έως το 1984 (αγγλικά, γαλλικά - ελληνικά)

Μουσικές σπουδές

Πιάνο

1975-1978 (καθ. κ. Ε. Κωνσταντάρα, Θεσσαλονίκη)
1978-1984 (καθ. κ. Ε. MacLennan, Παρίσι)

Τραγούδι

1979-1980 (καθ. F. Mironovitch, Παρίσι)
1980-1983 (καθ. J. Montillet, Παρίσι)
1979-1981 χορωδία του Τμήματος Μουσικολογίας της Σορβόνης
(διευθ. J. Grimberty)
1982-1984 χορωδία της Orchestre Colonne του
Παρισιού (διευθ. J. Sourisse)

Μουσικολογία

Πανεπιστήμιο Sorbonne Paris 4 (1979-1982)
Πανεπιστήμιο Saint Denis Paris 8 (1982-1984)
Σεμινάριο Ιστορίας της Μουσικής: École Normale de Musique
(1983-1984)
Σεμινάριο ανάλυσης μουσικών έργων: Πανεπιστήμιο Saint Denis
Paris 8 (1983-1984)

Σεμινάριο αρχαίας ελληνικής μουσικής (καθ. Α. Βέλις, EHESS, 1989-1991) με θέματα α) το επάγγελμα του μουσικού στην αρχαιότητα και β) την τεχνική του αυλού

Μουσική σύνθεση για την επένδυση της ταινίας της Μ. Ηλιού: *Η συνάντηση* (1988)

Δημόσιες εισηγήσεις

Συνεργασίες σε επιστημονικά αφιερώματα

- Ραδιοφωνικές εκπομπές για την ελληνική μυθολογία (ΕΤ 2, 17.9.87), τα αρχαιογνωστικά συνέδρια και τη γλώσσα (ΕΤ 1, 13.9.89, 20.9.89), το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το ρόλο του (ΕΤ 1, 7.3.93)
- Τακτικές εισηγήσεις για την αρχαία ελληνική γραμματεία στη σειρά ζωντανών μεταδόσεων του Τρίτου Προγράμματος Ελληνικής Ραδιοφωνίας από την αίθουσα Λόγου και Τέχνης στη Στοά του Βιβλίου «Από τον Όμηρο στο 2000 - Λόγος ελληνικός» με ειδικότερα αφιερώματα (Λουκιανός 4.4.1998, Στράβων 4.5.1998, Διογένης Λαέρτιος 6.12.1998, Ι. Στοβαίος 14.3.1999, Φλάβιος Ιώσηπος 11.9.1999)
- Τηλεοπτικές εκπομπές για τη λειτουργία των εκθέσεων βιβλίου (ΡΙΚ, 10.10.1993), το ρόλο και τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και φιλολογίας στη Μέση Παιδεία (Ο Λόγος, 4.3.1994), τη σημασία των Φιλοσοφικών Σχολών και το ρόλο των κλασικών σπουδών (Ο Λόγος, 10.3.1995)
- Τακτικές συνεργασίες σε επιστημονικά αφιερώματα του ημερήσιου τύπου για θέματα αρχαίας ελληνικής φιλολογίας και αρχαιογνωστικών ερευνών («Η Καθημερινή», «Το Βήμα», «Τα Ιστορικά», «Ελευθεροτυπία»)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ – ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

- **Κιβωτός: une approche. L'idée de l'arche dans la mythologie hellénique**
Ανακοίνωση στο 2^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Δελφοί, 26-30.8.1987
- **Η μουσική του Ορφέα, η κατάβαση στον Άδη και ο Ορφισμός**
Ομιλία στο Κέντρο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Αθήνα 1.6.1987
- **Homeric, Lyric and Dramatic Poetry. Introduction and Interaction**
Σειρά διαλέξεων στο πλαίσιο των (αγγλόφωνων) σεμιναρίων που οργάνωσε στην Αθήνα η εταιρεία *The Search for the Greek World* (υπεύθυνη: κ. Ν. Ασέρ), Μάρτιος 1987 και Μάρτιος 1988
- **Orpheus. The Myth and the Religious Movement**
Ανακοίνωση στο Συνέδριο της *Association for the Promotion of Classical Studies*, Πανεπιστήμιο του Τελ-Αβίβ, 17-18.5.1989
- **Le mât du navire: réalité et imaginaire en Grèce ancienne**
Ανακοίνωση στο 3^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Αθήνα, 26-30.8.1989
- **Construction de la lyre-Apprentissage de la lyre**
Ανακοίνωση στην *École Pratique des Hautes Études*, Παρίσι, 25.5.1989
- **Le navire vivant**
Ανακοίνωση στο Institut National de Langues et de Cultures Orientales (INALCO), Παρίσι 24.1.1990 (σεμινάριο του καθηγητή κ. H. Tonnet)

- **Dieux musiciens: une priorité religieuse**
Ανακοίνωση στην École Pratique des Hautes Études, Παρίσι, 25.5.1989 (σεμινάριο της καθηγήτριας κ. Α. Βέλις για την αρχαία ελληνική μουσική)
- **Ulysse et son navire. Quelques remarques sur certains passages de l'*Odyssée***
Δύο ανακοινώσεις στην École des Hautes Études en Sciences Sociales, Παρίσι, 16 και 23 Νοεμβρίου 1990 (σεμινάριο της καθηγήτριας κ. Ε. Αντωνιάδη-Μπιμπίκου)
- **Σκέψεις για τον Ομηρικό Ύμνο *Εἰς Ἑρμῆν***
Ομιλία στο πλαίσιο ημερίδας που οργανώθηκε από το Δήμο Ηρακλείου για τη σκηνική παρουσίαση του σατυρικού δράματος του Σοφοκλή *Ίχνευταί*, Ηράκλειο, 6.9.1991
- **Orgia aporrheta. Quelques remarques sur les rites des Plyntéries**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο που οργανώθηκε από το CIERGA στην Τρίπολη με θέμα: « L'élément orgiastique dans la religion grecque ancienne », 17-19.5.1991
- **Kéleuste, aulète, triéraulète**
Ανακοίνωση στο 4^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Αθήνα, 26-29.8.1991
- **Poseidon Erechtheus and Erechtheis Thalassa**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Σεμινάριο που οργάνωσε το Σουηδικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο στην Αθήνα με θέμα Ancient Greek Cult Practice from the Epigraphical Evidence, 22-24.11.1991
- **Πίνδαρος και Ρόδος. Ο 7^{ος} Ολυμπιόνικος**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο που διοργάνωσε η Ακαδημία Αθηνών με θέμα «Ρόδος: 24 αιώνες», Ρόδος 14-16.9.1992

- **Trajets maritimes dans l'*Odyssee***
Ανακοίνωση στο 5^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Ναύπλιο, 26-30.8.1993
- **Λίνον καρπάσιον. *Mystère et réalité***
Ανακοίνωση στο Διαπανεπιστημικό Σεμινάριο «Κύπρος χθες και σήμερα, ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση» («Chypre hier et aujourd'hui, entre Orient et Occident») που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο της Lyon, 7.10.1994
- **Ωλογονία. Αριστοφάνους *Όρνιθες 697-707***
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συμπόσιο «Όρνιθες. Όψεις και αναγνώσεις μιας αριστοφανικής κωμωδίας» που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, 14.10.1994
- ***Lymata, Miasmata, the City and the Sea in Homeric Poetry***
Ανακοίνωση στο Συνέδριο «Pollution and the Ancient City» που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο του Exeter, 11-15.9.1995
- ***Ships and Trips in the Odyssey***
Ανακοίνωση στο 6^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Λαμία, 26-30.8.1996
- **Αριστοφάνους *Βάτραχοι*. Μια ανάγνωση**
Εισήγηση στη σειρά των σεμιναρίων για το αρχαίο δράμα που διοργάνωσε (19.2-28.5 1997) το Αετοπούλειο Πολιτιστικό Ίδρυμα με θεματικούς άξονες τον Ευριπίδη, τον Αριστοφάνη και το σατυρικό δράμα, 5.3.1997
- ***Mythe homérique et tragique dans l'*Ajax* de Sophocle***
Εισήγηση στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής συνεργασίας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δελφοί, 5.8.1997)

- **Ομηρική και Θουκυδίδεια θάλασσα. Παρατηρήσεις στην Αρχαιολογία του Θουκυδίδη**
Ανακοίνωση στο 2^ο Διεθνές Συμπόσιο για το Θουκυδίδη (Άλιμος, 10-14.9.1997)
- **Representation of a Ship and Skylla on a Vase-fragment from the Harry Tzalas Collection**
Ανακοίνωση στο 7^ο Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα (Πύλος, 26-30.8.1999)
- **Ομηρικοί νεκρικοί θρήνοι. Μαρτυρίες και ερμηνείες**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συμπόσιο «Νεκροπόλεις-Σήματα. Ταφικές πρακτικές και παραδόσεις της Μεσογείου από το 1100 π.Χ. έως το 400 μ.Χ. (Ρόδος 24-28 Ιουνίου 2000)
- **Nostos by Sea and Poetic Structure in the *Odyssey***
Ανακοίνωση στο Θ' Συνέδριο για την *Οδύσσεια* (Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών, Ιθάκη 1-7.9.2000)
- **Discours odysseén de Protée. Structures mythiques et révélations rationnelles**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο «Mythe et rationalité» που διοργάνωσε (16-18.6.2001) στη Ρόδο το Centre International d'Études sur la Religion Grecque Ancienne (CIERGA)
- **Οι αποκαλύψεις του Πρωτέα. *Οδύσσεια* δ 351-586**
Εισήγηση στο «ΙΣΤ Σεμινάριο Ομηρικής και Οδυσσειακής Φιλολογίας» που διοργανώθηκε από το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών και την Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων, Ιθάκη, Αύγουστος 2001 (εισηγητές: Φ. Κακριδής, Α. Ρεγκάκος, Μ. Χριστόπουλος, Χ. Βεϊκου, Α. Στέφος, Λ. Πόλκας, Ι. Πανούσης, Α. Κόντος)
- **Helen and Politics**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο «Η συμβολή της αρχαίας Σπάρτης στην πολιτική σκέψη και πρακτική» που διοργανώθηκε

από το Διεθνές Ινστιτούτο Αρχαίας Ιστορίας (International Institute of Ancient Hellenic History) και πραγματοποιήθηκε στη Σπάρτη (26.8-1.9.2002)

- **Το ταξίδι της Θέτιδας από το έπος στο δράμα**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συμπόσιο «Από το έπος στο δράμα» που διοργάνωσε (27-31.8.2002) στο Ναύπλιο το Κέντρο Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών του Αρχαίου Δράματος
- **Το πλοίο του Διονύσου**
Ανακοίνωση στο Συνέδριο που διοργανώθηκε (27-29.9.2002) στους Φιλίππους με θέμα «Ο Διόνυσος και η διονυσιακή λατρεία στη Βόρεια Ελλάδα»
- **Ξενοφώντος παιδεία**
Εισήγηση στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Σκιλλούντος με θέμα την προσωπικότητα και το έργο του Ξενοφώντα (1.10.2003)
- **Οι Ομηρικοί Ύμνοι και ο Ύμνος *Εἰς Ἑρμῆν***
Ανακοίνωση στο 24^ο Συμπόσιο Ποίησης με θέμα «Η ποίηση των ύμνων», Πανεπιστήμιο Πατρών, 2-4 Ιουλίου 2004
- **Contests without Rewards**
Ανακοίνωση στο 10^ο Διεθνές Συμπόσιο για την Οδύσσεια με θέμα «Contests and Rewards in the Homeric Epics», Ιθάκη 15-19.9.2004
- **Ύβρις και δίκη στον αρχαίο ελληνικό μύθο. Έπος και δράμα**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συμπόσιο με θέμα «Μύθος μετά λόγου» (Ικαρία, 17-20 Ιουνίου 2005)
- **Homeric Helen. Interpretative Remarks**
Ανακοίνωση στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργασίας τριτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δελφοί, 17.8.2005)

- **Ο μύθος του Οιδίποδα και οι μελέτες του P. Vidal-Naquet**
Εισήγηση στο αφιέρωμα που οργανώθηκε από το Γαλλικό Ινστιτούτο εις μνήμην P. Vidal-Naquet, Αθήνα 2.2.2006
- **Αθωότητα και ενοχή: η Ελένη ως επικό και τραγικό πρόσωπο**
Εισήγηση στο «Σεμινάριο Νεωτερικού Ερμηνευτικού Λόγου για την Ελληνική Αρχαιότητα» (ημερίδα που διοργανώθηκε από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΕΑΠ με θέμα τα μυθικά πρόσωπα στα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας), Θεσσαλονίκη, 27.5.2006)
- **Helen's Voice-mimicry. Time and Timing of an (Innovative?) Odyssean Theme**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Ομηρικό Συνέδριο που διοργανώθηκε στο Όσλο με θέμα Relative Chronology in Ancient Greek Epic (6-8.6. 2006)
- **Η θεά του έρωτα και οι ποιητικοί έρωτές της**
Ανακοίνωση στο 26^ο Συμπόσιο ποίησης με θέμα «Ποίηση και έρωτας», Πανεπιστήμιο Πατρών (29.6-2.7.2006)
- **Σοφοκλέους Αντιγόνη. Ερμηνευτικές παρατηρήσεις**
Εισήγηση στο Σεμινάριο Επιμόρφωσης για το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ που οργανώθηκε στο Πανεπιστήμιο Πατρών από το Σύνδεσμο Φιλολόγων Πατρών (16-17.12.2006)
- **Quelques remarques sur Hélène dans l'Odyssee. À la recherche des innovations mythographiques et narratives**
Κεντρική εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) στο διαπανεπιστημιακό σεμινάριο του ERGA (Équipe de Recherche sur la Grèce Archaique) που διοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο της Lyon και το Πανεπιστήμιο της Grenoble (Lyon, 16.3.2007)

- **Dark winged Nyx and Bright winged Eros in Aristophanes' "Orphic" Cosmogony. *The Birds*, 693-703**
 Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα Light and Darkness in Ancient Greek and Roman Mythology and Religion που διοργανώθηκε από το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών (6-8 Ιουλίου 2007)
- **Ελένη: επικά, τραγικά, διακειμενικά μυθήματα**
 Εισήγηση στη σειρά σεμιναρίων για την Αρχαία Ελληνική Μυθολογία και Θρησκεία που οργάνωσε το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών (Εργαστήριο Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Μυθολογίας και Θρησκείας), Πάτρα, 16.4.2007
- **Walter Burkert. Laudatio**
 Παρουσίαση του έργου του ομότιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης κ. Walter Burkert, ο οποίος αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα, 22.5.2008
- **Μενέλαος και Ελένη: συζυγική ομιλία και επική αφήγηση**
 Εισήγηση στο ΚΓ΄Σεμινάριο Ομηρικής Φιλολογίας, Ιθάκη 15-19.9.2008 με θέμα τη συνομιλία Μενέλαου και Ελένης στη ραψωδία δ της Οδύσσειας και τη σχέση της α) με τα άλλα ομιλητικά μοντέλα που εμφανίζονται στο ομηρικό έπος β) με την αφηγηματική οικονομία και δομή του οδυσσειακού έπους
- **Orphism and the Concept of Revelation**
 Σύντομη εισήγηση στο διεθνές συνέδριο με θέμα Revelation in Ancient Greek Religion που διοργανώθηκε από το Department of Classics and Mediterranean Studies University of Illinois at Chicago (UIC), Chicago, 10.11.2008
- **On Oedipus and the Wink(l)ing of his Eye**
 Εισήγηση για το μύθο του Οιδίποδα και ειδικότερα για τις μυθικές παραλλαγές που καταγράφονται στην αρχαία ελληνική γραμματεία. Παρουσιάστηκε (σε συνεργασία με την κ.

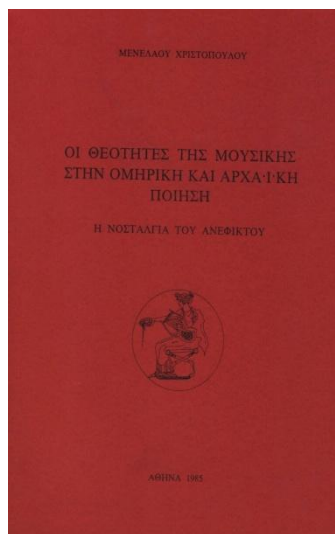
Καρακάντζα) στο Ohio University, Department of Classics and Religion (Athens, Ohio, 12.11.2008) και στο University of Illinois at Chicago, Department of Classics and Mediterranean Studies (Chicago, Illinois, 14.11.2008) στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Εργαστηρίου Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Μυθολογίας κατόπιν προσκλήσεως των οικείων Τμημάτων.

- **Gregory Nagy: Laudatio**
Παρουσίαση του έργου του καθηγητή του Harvard κ. G. Nagy στην τελετή αναγόρευσής του σε επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών (Πάτρα, 1.6.2009).
- **Ομόκλινες του εχθρού. Ξένες αιχμάλωτες στο αρχαίο ελληνικό δράμα. Sleeping With the Enemy. Foreign, Female Captives in Ancient Greek Drama**
Ανακοίνωση στη XV Διεθνή Συνάντηση για το Αρχαίο Δράμα με θέμα «Ξένος-μέτοικος στο αρχαίο ελληνικό δράμα». Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, Δελφοί 3-11.7.2009.
- **The Homeric Epigrams. Historicity, Reception, Narrative**
Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο της FIEC, Βερολίνο, Humboldt Universität, 24-29.8.2009.
- **Πλοία και κυβερνήτες στην Οδύσσεια**
Ανακοίνωση στο «Σεμινάριο Ομηρικής Φιλολογίας», Ιθάκη, 28.8-1.9.2011.
- **Ο Τρωικός Μυθικός Κύκλος στην Επική και την Δραματική Ποίηση. Μύθος, Αφήγηση, Ιδεολογία (I)**
Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 22.11.2011.
- **Ο Τρωικός Μυθικός Κύκλος στην Επική και την Δραματική Ποίηση. Μύθος, Αφήγηση, Ιδεολογία (II)**
Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 29.11.2011

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

A. ΒΙΒΛΙΑ

1. *Οι θεότητες της μουσικής στην ομηρική και αρχαϊκή ποίηση*, Αθήνα 1985

Το βιβλίο βασίζεται στη διδακτορική διατριβή που υποστηρίχτηκε στη Σορβόννη (Paris 4, 1.7.1983) και εκδόθηκε στα ελληνικά με αγγλική περίληψη. Μετά την εισαγωγή όπου αιτιολογείται η επιλογή του θέματος (σελ. 11) και προσδιορίζεται η μεθοδολογική και χρονολογική πραγμάτευσή του (σελ. 12-15), μελετώνται τα ιδιαίτερα στοιχεία που προσδιορίζουν τις θεότητες της μουσικής στο ομηρικό (σελ. 19-48) και ησιόδειο (σελ. 49-58) έπος, στους Ομηρικούς Ύμνους (σελ. 73-90, 119-138), στην ποίηση του Αλκαίου (σελ. 91-96, 141-146), του Ίβικου (σελ. 165-167) του Σιμωνίδη (σελ. 167) και του Πίνδαρου (σελ. 97-108, 156-161, 174-184). Η έρευνα του θέματος εστιάζει στις ατομικές συλλήψεις μουσικών προσώπων στα οποία η μουσική αποτελεί βασικό στοιχείο της προσωπικότητάς τους (Απόλλωνα, σελ. 18-113, Ερμή, σελ. 115-138, Ορφέα, σελ. 139-197) και όχι περιστασιακή ενασχόληση στη μυθογραφική απεικόνισή τους. Οι βασικές πρωτότυπες συμβολές που επιχειρούνται, εκτός από τη γενικότερη συνθετική εξέταση του ίδιου του θέματος, αφορούν, μεταξύ άλλων:

- την υπαγωγή του θέματος της μουσικής στη γενικότερη σχέση του Απόλλωνα με τη γνώση, μαντική, πολιτική ή άλλη (σελ. 112-114),
- την πιθανότητα ανίχνευσης στο πρόσωπό του πολλών θεϊκών προσωπικοτήτων που συγχωνεύονται στις κειμενικές αποτυπώσεις της δράσης του (σελ. 45-48, 109-114),
- τη διάκριση μεταξύ τεχνικής μουσικής επινοητικότητας (Ερμής) και βαθύτερης μουσικής γνώσης (Απόλλων) (σελ. 128-130, 135-138),
- το ρόλο της λύρας στην εμπορική ανταλλαγή και τη μουσική κοινωνική καταξίωση (σελ. 122-124),
- τη σχέση της μουσικής με το θάνατο (Ερμής-Ορφέας) (σελ. 115-119, 146-154),
- τη χρήση της έννοιας της μουσικής για εκφραστούν ανέφικτες επιδιώξεις (σελ. 113-114, 201-202),
- τη σημασία της λέξης «λευκός» και της έννοιας της λευκότητας σε συγκεκριμένα χωρία του Πίνδαρου (Πυθ. 4. 109) και στον ορφισμό (σελ. 154-163, 195-196).
- την ερμηνεία της μίμησης «των φωνών όλων των ανθρώπων» (Ομ. Υμν. *Εἰς Ἀπόλ.* 156-164) στην οποία επιδίδονται οι ιέρειες της Δήλου με την υπόθεση ότι πρόκειται για μίμηση μουσικών τρόπων (σελ. 84-90)

Από μεθοδολογική άποψη, η έρευνα των δεδομένων αυτών επιχειρείται με τη φιλολογική ανάλυση των γραπτών μαρτυριών εμπλουτισμένη από την κοινωνική ανθρωπολογική προσέγγιση του γαλλικού δομισμού, κριτικά θεωρημένη.

2. Πλουτάρχου Γρύλλος (Περὶ τοῦ τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆσθαι), Αθήνα 1996

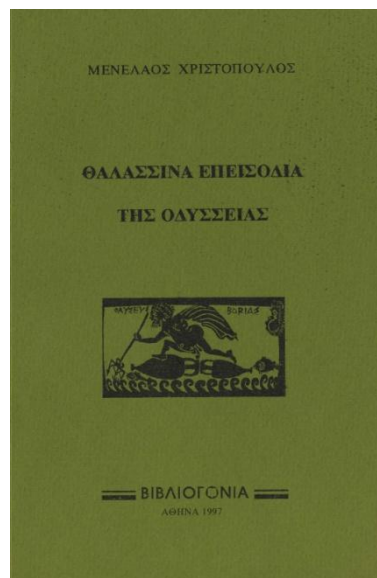
Έκδοση (με εισαγωγή, πρωτότυπο αρχαίο ελληνικό κείμενο, νεοελληνική μετάφραση και σχολιασμό) ενός έργου που χρονολογείται στην πρώτη συγγραφική περίοδο του συγγραφέα και θεωρείται από τα πιο παράδοξα του Πλουτάρχου, τόσο από θεματική όσο και από υφολογική άποψη. Το έργο βασίζεται σε μια ανατρεπτική ανάγνωση της *Οδύσσειας* (και, ειδικότερα, της ραψωδίας κ) την οποία θέτει ως δεδηλωμένο υπερκείμενο και προχωρεί σε σατιρική ανασκευή μιας μείζονος προτεραιότητας της ραψωδίας αυτής, δηλαδή της ανάκτησης του ανθρώπινου σχήματος από τους συντρόφους του Οδυσσέα που η Κίρκη μεταμόρφωσε σε χοίρους.

- Η βασική ιδέα ότι οι άνθρωποι αυτοί, μόλις περιβληθούν τη ζώδη φύση τους, αντιλαμβάνονται τα φυσικά και ηθικά πλεονεκτήματα της νέας τους φύσης και αρνούνται να επανέλθουν στην ανθρώπινη, αποτελεί και την αφετηρία της συλλογιστικής επεξεργασίας του διαλογικού αυτού έργου που απηχεί πλατωνική διαλεκτική μορφή, αριστοτελικό ζωολογικό υπόβαθρο και Κυνική υφολογική επιχειρηματολογία, πράγμα που οικοδομεί μια πολυδιάστατη σημειολογία σε κάθε γραμμή του κειμένου.
- Η Εισαγωγή επιχειρεί να συνοψίσει τα σύνθετα ιστορικά και πολιτιστικά δεδομένα που προσδιορίζουν τη συγγραφή του Πλουτάρχου και ειδικότερα του συγκεκριμένου έργου.

- Ο σχολιασμός επιχειρεί να προσφέρει ένα ερμηνευτικό εργαλείο που να αξιοποιεί όσο γίνεται αναλυτικότερα τα πολλά επίπεδα προς τα οποία στρέφει το μελετητή ο ίδιος ο θεματικός και πνευματικός προσανατολισμός του έργου το οποίο δεν έχει επαρκώς μελετηθεί και για το λόγο αυτό επιβάλλει συνθετική προσέγγιση σε κάθε σχόλιο και ακυρώνει κάθε δυνατότητα συνοπτικής επιμέρους παρουσίασης έστω και δειγματοληπτικής των σχολίων αυτών.

Εκτός από τις επιμέρους πρωτότυπες συμβολές που επιχειρούνται σε ειδικά σημεία των σχολίων, η έκδοση προσπαθεί να καλύψει γενικότερα ένα αισθητό κενό στη διεθνή βιβλιογραφία αφού δεν υπάρχει προγενέστερη σχολιασμένη έκδοση του συγκεκριμένου έργου.

3. Θαλασσινά επεισόδια της Οδύσσειας, Αθήνα 1997

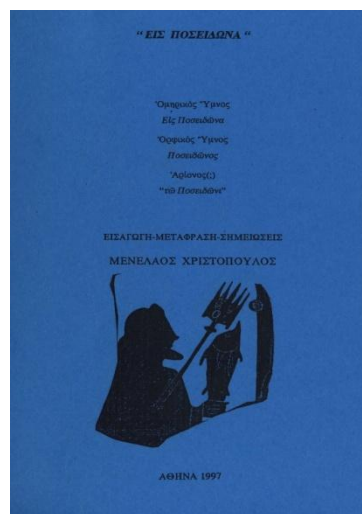
Μονογραφία με αντικείμενο τη μελέτη των θαλασσινών επεισοδίων της ομηρικής *Οδύσσειας*, ιδίως εκείνων στα οποία η παρουσία του θαλασσινού στοιχείου φαίνεται να προσδιορίζει αποφασιστικά την αφηγηματική, τη γλωσσική και την εννοιολογική συγκρότηση του έπους. Το βιβλίο είναι καρπός του ερευνητικού προγράμματος με θέμα «Η θάλασσα στις γραπτές ελληνικές μαρτυρίες από τον 8^ο έως τον 5^ο αιώνα π.Χ.». Ειδικότερα:

- Στην Εισαγωγή εξετάζονται θέματα σχετικά με τη μεθοδολογία και τον τρόπο προσέγγισης που αφορούν τη συμπληρωματική σχέση των δύο ομηρικών επών μεταξύ τους (σελ.10-11) και τη δομή της *Οδύσσειας* σε αναφορά με την εικαζόμενη προ-ομηρική επική «Ορέστεια» (σελ.11-13).
- Εξετάζονται, επίσης, το θέμα του συγκεκριμένου (=του οδυσσειακού) νόστου σε σχέση με τους υπόλοιπους νόστους των ηρώων της Τροίας, καθώς και τα στοιχεία που παρέχει το έπος για τα πλοία και τις θαλασσινές μετακινήσεις (13-26).
- Στο κεφάλαιο I εξετάζεται ο ιδιαίτερος ρόλος που ανατίθεται από τον ποιητή στο επιφανειακά απλό επεισόδιο του Αιόλου σε σχέση με τη δομή της *Οδύσσειας* και η ένταξη του επεισοδίου σε ένα σχήμα επαναληπτικών αναχωρήσεων από το ίδιο μέρος (σελ. 28-31), χαρακτηριστικό του οδυσσειακού νόστου (σελ. 31-35).
- Στο κεφάλαιο II εξετάζονται οι ιδιαιτερότητες και οι παράμετροι που συνθέτουν το πέρασμα του Οδυσσέα από το νησί των Σειρήνων σε σχέση με τις υπάρχουσες ερμηνευτικές θεωρίες (σελ. 40-43), ειδικότερα η φύση του ίδιου του επεισοδίου (σελ. 45-46), το τέχνασμα με το κερύ και η σχέση του με το πλοίο (σελ. 46-49), η μεταφορική «θωράκιση» του πλοίου απέναντι στη φωνή των Σειρήνων (σελ. 48), ο αριθμός των Σειρήνων (σελ. 44-45) και το γνωσιακό περιεχόμενο της υπόσχεσής τους (σελ. 43-44, 49-51).
- Στο κεφάλαιο III αναλύονται τα δεδομένα που παρέχει η αφήγηση για το στενό της Σκύλλας και της Χάρυβδης και ειδικότερα η ιδιότυπη προσωπογραφική αποτύπωση της Σκύλλας (σελ. 58-68), η έννοια του στενού περάσματος στην *Οδύσεια* σε σύγκριση με αντίστοιχα περάσματα που μαρτυρούνται σε σχέση με το προ-ομηρικό αργοναυτικό έπος (σελ. 52-54) και η τομή που προτείνει το επεισόδιο αυτό ως προς το χρόνο στην εξέλιξη της *Οδύσσειας* (σελ. 56-58, 68-69)
- Στο κεφάλαιο IV εξετάζονται οι γλωσσικές και νοηματικές αμφισημίες που ανιχνεύονται στο κείμενο της *Οδύσσειας* ως προς την απόφαση για την αναχώρηση του Οδυσσέα από την Ωγυγία (σελ. 78-83, 70-76) καθώς και οι πραγματιστικές (σελ. 76-78) και αφηγηματικές συνέπειες αυτής της αναχώρησης (σελ. 77-78, 83-85).

- Στο κεφάλαιο V προτείνονται ορισμένες ερμηνευτικές διαστάσεις που υπηρετούν τη δομή του ποιήματος με βάση το ρόλο του ιστού στην αφηγηματική εξέλιξη της *Οδύσσειας*, το στοιχείο της δοκιμασίας, σελ. 87-88, η λειτουργία του (κάθετου) ιστού επάνω στο πλοίο και του (οριζόντιου) ιστού μετά το ναυάγιο της Θρινακίας, σελ. 88-92, το σημειολογικό φορτίο της λέξης *ιστός* στη σημασία «κατάρτι» και «αργαλειός», σελ. 92-99, η σύνδεση του ιστού με την έννοια του δόλου, σελ. 93-97, και του χρόνου, σελ. 93-94, 100-101).

Το βιβλίο επιχειρεί να προτείνει κάποιες λύσεις ή νέες προσεγγίσεις σε ανοικτά θέματα της ομηρικής έρευνας αξιοποιώντας όσο γίνεται ουσιαστικότερα τα δεδομένα μιας ιδιαίτερα εκτεταμένης βιβλιογραφίας.

4. *Εἰς Ποσειδῶνα*, Αθήνα 1997

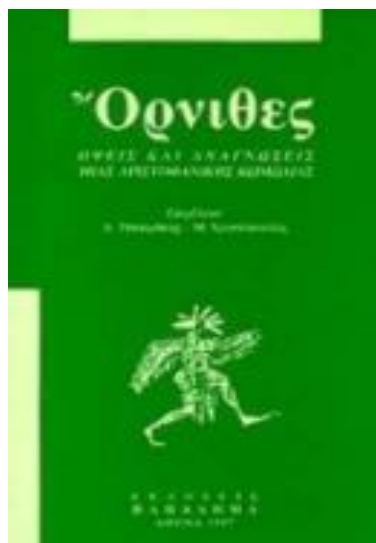

Έκδοση τριών ύμνων προς τιμήν του Ποσειδῶνα που σώζονται αυτούσιοι και ανήκουν σε διαφορετικές εποχές: του Ομηρικού Ὕμνου *Εἰς Ποσειδῶνα*, του Ορφικού Ὕμνου *Ποσειδῶνος* και του ὕμνου *Ποσειδῶνι* που παραδίδεται με το όνομα του Αρίονος. Η έκδοση περιλαμβάνει εισαγωγή, το πρωτότυπο αρχαίο κείμενο με νεοελληνική μετάφραση και σημειώσεις. Ειδικότερα:

- Η Εισαγωγή πραγματεύεται τα βασικά στοιχεία για τους αρχαίους ελληνικούς ύμνους (σελ. 9-11), τους Ομηρικούς Ύμνους (σελ. 12-13), τους Ορφικούς Ύμνους (σελ. 14-16), τις παραδόσεις για τον Αρίονα τον Μηθυμναίο (σελ. 17-20), τη λατρεία του Ποσειδώνα (σελ. 21-22) καθώς και βασικά εκδοτικά και βιβλιογραφικά βοηθήματα (σελ. 23-24).
- Οι σημειώσεις (σελ. 28-32, 36-40, 44-48) εξετάζουν γλωσσικές ιδιαιτερότητες των τριών κειμένων καθώς και θρησκευολογικά θέματα που συνδέονται με την εποχή κάθε ύμνου και με τα λατρευτικά συμφραζόμενα στα οποία εντάσσεται.

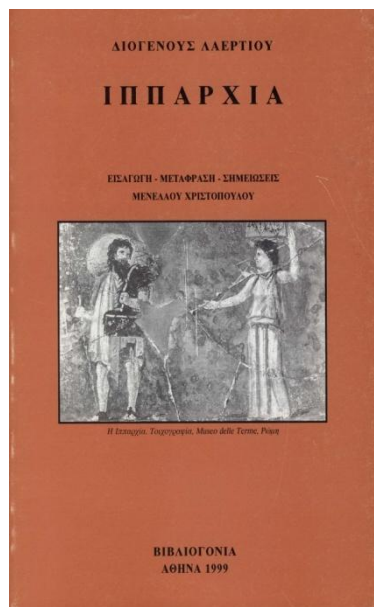
Η σύντομη αυτή έκδοση φιλοδοξεί να συμβάλει σε μια οπτική συνθετικής εξέτασης και αμεσότερου συσχετισμού των τριών κειμένων. Οι ύμνοι αυτοί είναι οι μόνοι που έχουν διασωθεί ακέραιοι προς τιμήν του Ποσειδώνα (υμνητικό περιεχόμενο προς τον ίδιο θεό αλλά όχι μορφολογική αυτονομία έχουν και οι στίχοι 551-564 από τους *Ίππεις* του Αριστοφάνη), έναν θεό η λατρεία του οποίου, σε γενικότερο επίπεδο, είναι δυσανάλογα ευρύτερη από τις σωζόμενες ποιητικές της αποτυπώσεις.

**5. *Όρνιθες. Όψεις και αναγνώσεις μιας αριστοφανικής κωμωδίας*,
Αθήνα 1997 (επιμέλεια, σε συνεργασία με τον Α. Τσακμάκη)**

Επειδή δεν πρόκειται για συγγραφή αλλά για επιμέλεια του τόμου (που προέκυψε από τη διοργάνωση διεθνούς ημερίδας με θέμα τους *Όρνιθες* του Αριστοφάνη με συνδιοργανωτή τον γράφοντα) με ειδικότερη επιμέρους συμβολή του γράφοντος στο εσωτερικό του, το περιεχόμενο του έργου θα παρουσιαστεί μαζί με την περιγραφή της συγκεκριμένης συμβολής στην κατηγορία Β αρ. 27.

6. Διογένης Λαερτίου *Ιππαρχία*, Αθήνα 1999

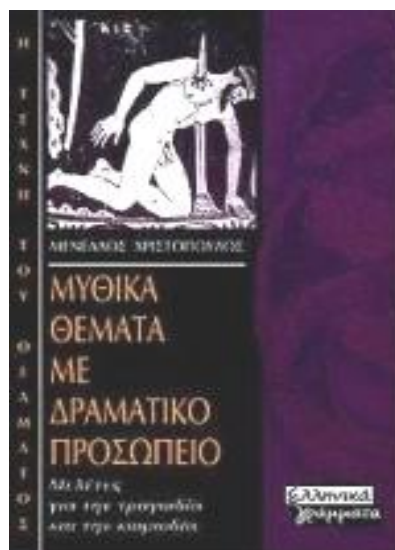
Μονογραφία με θέμα την εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και σπάνια μνημονευόμενη βιογραφία της Κυνικής φιλοσόφου Ιππαρχίας που σώζεται στο έργο του Διογένη Λαέρτιου. Το βιβλίο περιλαμβάνει εισαγωγή, αρχαίο ελληνικό κείμενο, νεοελληνική μετάφραση και σημειώσεις. Ειδικότερα:

- Στην Εισαγωγή εξετάζονται βασικά στοιχεία για τη βιογραφία στην αρχαιότητα (σελ. 17-25), το βιογραφικό έργο του Διογένη Λαέρτιου (σελ. 26-40) και τα σημαντικότερα πρόσωπα που εκφράζουν την Κυνική φιλοσοφία από τις πρώτες αρχές μέχρι το τέλος της αυτοκρατορικής εποχής (σελ. 41-52).

- Οι σημειώσεις επιχειρούν να αναλύσουν όσο γίνεται καλύτερα τις πληροφορίες που μας προσφέρει ο Διογένης Λαέρτιος και να συνδυάσουν τις πληροφορίες αυτές με πληροφορίες που παρέχουν άλλα κείμενα σχετικά με το πρόσωπο της Ιππαρχίας (ενδεικτικά σελ. 66-67, 68-74, 80-86).
- Στα Παραρτήματα του βιβλίου παρατίθενται τα κείμενα που βοηθούν στην καλύτερη άντληση των σχετικών πληροφοριών: στο Παράρτημα Α περιλαμβάνονται οι βιογραφίες του Κράτητος (συζύγου της Ιππαρχίας, σελ. 89-92), του Μητροκλέους (αδελφού της, σελ. 93) και στο Παράρτημα Β οι επιστολές που αποδίδονται ψευδεπίγραφα στον Κράτητα (σελ. 98-100) και τον Διογένη (σελ. 100-101) και αφορούν την Ιππαρχία

Το βιβλίο επιχειρεί να συμβάλει στην ευρύτερη μελέτη της ενδιαφέρουσας και ιδιότυπης αυτής βιογραφίας για το μόνο γυναικείο πρόσωπο που περιλαμβάνει ο Διογένης Λαέρτιος στην περιήγηση εννέα αιώνων φιλοσοφικού στοχασμού και να προβάλλει αναλυτικά τα στοιχεία που συνηγορούν στη θέση ότι ίσως η κοινωνική «υπέρβαση» την οποία αντιπροσωπεύει η περίπτωση της Ιππαρχίας συνδέεται με την ιδιαίτερη αντισυμβατικότητα που προσδιορίζει γενικότερα το φιλοσοφικό ρεύμα των Κυνικών.

7. Μυθικά θέματα με δραματικό προσώπιο. Μελέτες για την τραγωδία και την κωμωδία, Αθήνα 2000

Οι μελέτες που συγκροτούν αυτόν τον τόμο αφορούν τέσσερα δραματικά έργα που αναφέρονται στο τέλος και στις συνέπειες ενός πολέμου (περσικού, τρωικού, πελοποννησιακού), είτε από την άποψη της θεματολογίας τους είτε από την άποψη της ιστορικής τους σύνθεσης. Τα έργα αυτά είναι οι *Πέρσες* του Αισχύλου (σελ. 15-26), ο *Αΐαντας* του Σοφοκλή (σελ. 27-48), η *Ανδρομάχη* του Ευριπίδη (σελ. 49-62) και οι *Βάτραχοι* του Αριστοφάνη (σελ. 63-77).

Κοινό πεδίο έρευνας στα δράματα αυτά αποτελούν:

- α) ο τρόπος με τον οποίο το δράμα, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αρθρώνει ένα λόγο εξαρτημένο από ιδιαίζουσες μυθογραφικές προτεραιότητες (σελ. 11),
- β) η λειτουργία της μυθικής αφήγησης μέσα στην οπτική, θεατρική εκφορά της (σελ. 12) και
- γ) ο λόγος (εδώ, με τη μαθηματική σημασία) της θεατρικής εικονικής πραγματικότητας προς το μυθικό αφηγηματικό περιεχόμενό της (σελ. 12).

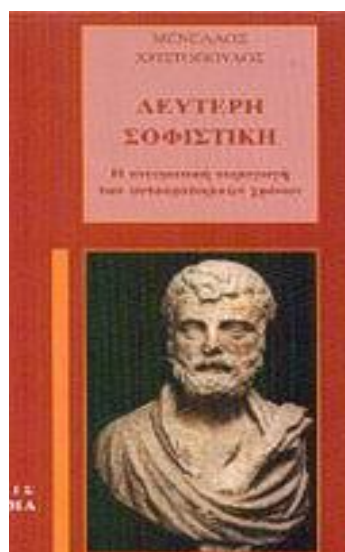
Πιο συγκεκριμένα, τα παραπάνω εξειδικεύονται:

- Ως προς τους *Πέρσες*, στον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο τα επιμέρους σημεία της ιστορικά βιωμένης πραγματικότητας (ιδίως της σαλαμίνιας ναυμαχίας) καλούνται να λειτουργήσουν ως μυθικά σήματα
- Ως προς τον *Αΐαντα*, στην ιδιαίτερα έντονη διακειμενική σχέση του δράματος αυτού με τον επικό κύκλο και σε ορισμένα ειδικά θέματα όπως η τρέλα, η ύβρις, η έννοια του δόλου, η μεταθανάτια αποκατάσταση της τιμής
- Ως προς την *Ανδρομάχη*, στα στοιχεία της δομικής και δραματικής ενότητας του έργου που ορίζονται –ή ανακτώνται– κυρίως μυθογραφικά και, σε μεγάλο βαθμό, χάρη στην «επιφάνεια» της Θέτιδας, εμβληματικής ενσάρκωσης του τρωικού μύθου, ως από μηχανής θεάς
- Ως προς τους *Βατράχους*, στην αναζήτηση του παλαιότερου αθηναϊκού γοήτρου μέσα από την αναζήτηση ενός νεκρού ποιητή στον Κάτω Κόσμο και στην μυθογραφικά πολυσήμαντη κατάβαση του Διονύσου στον Άδη ένα χρόνο πριν από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου

Ενδεικτικά σημεία στα οποία επιχειρούνται ειδικότερες συμβολές στην έρευνα αποτελούν, μεταξύ άλλων,

- η προτεινόμενη ερμηνεία της «ἀμιάντου» θαλάσσης (578) στους *Πέρσες* με βάση το ευρύτερο σημειολογικό πλαίσιο της ναυμαχίας (σελ. 20-24)
- η σχέση ύβρεως και αθωότητας στον *Αίαντα* (σελ. 34-38), η σοφόκλεια «κατασκευή» της ύβρεως που βαραίνει τον Αίαντα (σελ. 35-37), η δραματική χρήση και αξιοποίηση του σπαθιού στο έργο (σελ. 38-40), τα «αχίλλεια» χαρακτηριστικά στην προσωπικότητα του κεντρικού ήρωα (σελ. 42), η ιδιαιτερότητα του δόλου του Αίαντα που στρέφεται αποκλειστικά κατά του εαυτού του (σελ. 40-42) και, τέλος, η δομική και δραματική σκοπιμότητα στη χρήση του ίδιου υποκριτή στους ρόλους Αίαντα και Τεύκρου, απαραίτητη ώστε να δοθεί η αίσθηση ενότητας και, κυρίως, να διατηρηθεί ζωντανή η εικόνα του κεντρικού ήρωα μέσα από τα παρόμοια φυσικά και φωνητικά χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν το νεκρό (από το στ. 865 και έπειτα) Αίαντα και τον ζωντανό (από το στίχο 974 και έπειτα) υπερασπιστή της τιμής του (σελ. 42-44)
- η έννοια του παιδιού και η αρνητική σηματοδότηση των επιγόνων των τρωικών ηρώων (Ερμιόνης, Ορέστη, Νεοπτόλεμου) στην *Ανδρομάχη* (σελ. 55-57), η χρήση του προσώπου της Θέτιδας στην από μηχανής κατακλείδα του έργου (σελ. 52-55) και οι ιδιαιτερότητες που απορρέουν από την λειτουργία μιας θεάς που μυθογραφικά «ανοίγει» και δραματικά «κλείνει» τον τρωικό κύκλο και της οποίας η πρόνοια (στη μυθική αφήγηση) ακυρώνεται εν ζωή και (στο συγκεκριμένο δράμα) επικυρώνεται μετά θάνατον (σελ. 57-59)
- το θέμα της κατάβασης του Διονύσου στους *Βατράχους* σε σχέση με τα μυστικιστικά ρεύματα στην Αθήνα της κλασικής εποχής (σελ. 67-69), η σκηνογραφική χρήση του πλοίου ως δραματικού τεχνάσματος και οι συνδηλώσεις του σε σχέση με τα Ανθεστήρια των οποίων τελετουργικά στοιχεία παρωδεί (σελ. 70-72) και η λειτουργία του τεχνάσματος αυτού ως κριτηρίου για την (αμφισβητούμενη από πολλούς) παρουσία των βατράχων επί σκηνής (σελ. 72-73)

8. Δεύτερη Σοφιστική. Η πνευματική παραγωγή των αυτοκρατορικών χρόνων, Αθήνα 2002

Το βιβλίο προτείνει μια επισκόπηση των πνευματικών ρευμάτων που διαμορφώνονται κατά την αυτοκρατορική περίοδο στον τομέα της ρητορικής, της φιλοσοφίας και της παιδείας καθώς και του έργου των βασικότερων εκπροσώπων τους. Σημαντικό τμήμα του βιβλίου αξιοποιεί υλικό που συγκεντρώθηκε για τη συγγραφή των σχετικών κεφαλαίων στο διδακτικό υλικό του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου («Αρχαία Ελληνική Φιλολογία», τ. 2), και, συνεπώς, τα αντίστοιχα κεφάλαια από το βιβλίο του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου δεν υποβάλλονται προς κρίση, ενώ το κεφάλαιο για το Διογένη Λαέρτιο βασίζεται στην αντίστοιχη ενότητα της Εισαγωγής στο δημοσίευμα αρ. 5. Το υλικό αυτό δημοσιεύεται αναθεωρημένο και εμπλουτισμένο με την προσθήκη και άλλων εκπροσώπων της εποχής (ειδικότερα του Λουκιανού). Αν και η προσέγγιση που επιχειρείται είναι πρωτίστως γραμματολογική με στόχο να καλύψει ένα κενό της ελληνόφωνης βιβλιογραφίας, υποβάλλονται σε αρκετά σημεία του έργου κριτικές και ερμηνευτικές παρατηρήσεις που αφορούν συγκεκριμένα αντιπροσωπευτικά έργα των συγγραφέων της δεύτερης σοφιστικής τα οποία και παρουσιάζονται αναλυτικότερα (βλ. ενδεικτικά σελ. 32-33, 36-38, 46-47, 74-75, 77-78, 80-83, 85-86), ενώ αποτιμάται συνολικότερα και η συμβολή των συγγραφέων αυτών στους οποίους συγκαταλέγονται ο Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς, ο Δίων ο Προύσης, ο Πλούταρχος, ο Μάξιμος ο Τύρου, ο Λουκιανός, ο Αίλιος Αριστείδης, ο Διογένης Λαέρτιος και ο Φιλόστρατος.

9. *Μιμήσεις πράξεων. Αφήγηση και δομή στις τραγωδίες των κλασικών χρόνων*, Αθήνα 2002

Στο βιβλίο επιχειρείται η παρουσίαση των σωζόμενων δραμάτων της κλασικής εποχής με όσο γίνεται πιο σαφή και σύντομη περιγραφή και ανάλυση του περιεχομένου τους (σελ. 12). Η συνοπτική παρουσίαση μιας μυθικής αφήγησης, είτε ολόκληρης είτε ενός αυτόνομου τμήματός της, είναι, ούτως ή άλλως, μέρος του προβλήματος που καλείται να επιλύσει ο τραγικός ποιητής όταν συνθέτει το δράμα, όπως μαρτυρεί και η ποικιλία των αρχαίων «υποθέσεων» που καλούνται να αποτυπώσουν περιληπτικά τις μυθογραφικές επιλογές των τραγικών. Σύμφωνα με το σχήμα που υιοθετείται στο βιβλίο, παρουσιάζεται πρώτα το περιεχόμενο κάθε δράματος και στη συνέχεια παρατίθεται σύντομος σχολιασμός των μυθογραφικών επιλογών και των ερμηνευτικών δεδομένων του. Στο σχολιασμό αυτό συντίθενται, κατά το δυνατόν, οι βασικότερες απόψεις που καταγράφονται στη βιβλιογραφία ή ενίοτε προτείνονται από τον συγγραφέα.

Αναλυτικότερα:

- Στην Εισαγωγή (σελ. 16-20) υπενθυμίζονται τα βασικά ιστορικά στοιχεία για τη σύνθεση των δραμάτων και τη διεξαγωγή των δραματικών αγώνων
- Στο πρώτο κεφάλαιο (Αισχύλος, σελ. 21-46), μετά τα βιογραφικά δεδομένα που διαθέτουμε για τον πρώτο από τους

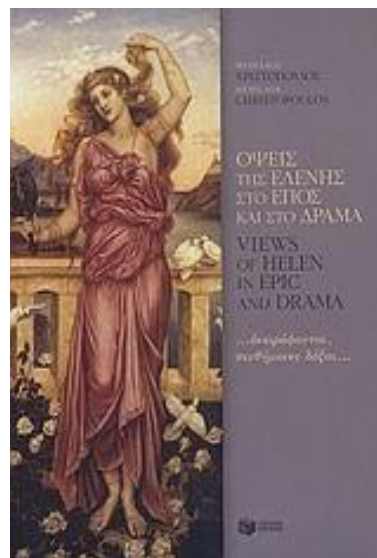
τρεις τραγικούς, παρουσιάζονται τα επτά σωζόμενα δράματα του Αισχύλου με βάση την επικρατέστερη χρονολόγησή τους, σχολιάζονται η δομή και οι αφηγηματικές ιδιαιτερότητές τους, παρατίθενται κάποια αντιπροσωπευτικά χωρία τους σε νεοελληνική απόδοση, στη συνέχεια μνημονεύονται ακροθιγώς κάποια μη σωζόμενα έργα και, τέλος, παρατίθενται, εν είδει επιτομής, μερικές αξιολογικές παρατηρήσεις.

- Στο δεύτερο κεφάλαιο (Σοφοκλής, σελ. 47-82) ακολουθείται ανάλογο σχήμα παρουσίασης της δομής των έργων και παράθεσης ερμηνευτικών παρατηρήσεων με τρόπο κάπως αναλυτικότερο, σύμφωνα και με τις αριθμητικά ισχυρότερες βιβλιογραφικές προσεγγίσεις που καταγράφονται για τα έργα του Σοφοκλή σε σύγκριση με του Αισχύλου
- Στο τρίτο κεφάλαιο (Ευριπίδης, σελ. 83-132) το σχήμα παρουσίασης παραμένει το ίδιο, το υλικό όμως είναι εύλογα πλουσιότερο αφού και τα σωζόμενα δράματα είναι σχεδόν τριπλάσια και η επίδραση του Ευριπίδη στην εξέλιξη του γραμματειακού είδους αλλά και της απορρέουσας θεατρικής γραφής υπήρξε, μετά το θάνατό του, εξαιρετικά ισχυρή. Ακόμη, στα έργα του Ευριπίδη οι αποκλίσεις στη χρονολόγηση αλλά και οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις είναι περισσότερες ανάμεσα στους μελετητές, ενώ και τα σωζόμενα αποσπάσματα είναι ασυγκρίτως περισσότερα
- Στο τέταρτο κεφάλαιο (Σατυρικό δράμα, σελ.133-140) παρουσιάζεται μια επισκόπηση των βασικών στοιχείων για το σατυρικό δράμα, ιδίως εκείνων που σχετίζονται με τα έργα των τριών τραγικών (*Δικτυουλκοί, Ίσθμιασταί, Ίχνευταί* και, του μόνου πλήρους σωζόμενου, *Κύκλωψ*)
- Στο πέμπτο κεφάλαιο (Ελάσσονες τραγικοί, σελ. 141-145) μνημονεύονται τα σημαντικότερα ονόματα από τη σημαντική, αποσπασματικά σωζόμενη και όχι πάντοτε δίκαια αξιολογημένη παραγωγή των υπόλοιπων τραγικών ποιητών του 5^{ου}, 4^{ου} και 3^{ου} αιώνα π.Χ.
- Στο Παράρτημα (σελ. 149-186), ως αντίστιξη στο γενικό προσανατολισμό του βιβλίου, παρατίθενται στο πρωτότυπο οι αρχαίες υποθέσεις για τα σωζόμενα έργα των τριών τραγικών.

Για την καλύτερη ενημέρωση του αναγνώστη, στο τέλος κάθε κεφαλαίου προτείνεται μια αντιπροσωπευτική κατά το δυνατόν επιλογή βιβλιογραφίας. Τα κεφάλαια 1,3,4 και 5, δηλαδή εκτός από την Εισαγωγή και το κεφάλαιο για τον Σοφοκλή, βασίζονται σε υλικό που συντάχθηκε για τις διδακτικές ανάγκες του Ελληνικού Ανοικτού

Πανεπιστημίου (Αρχαία Ελληνική και Βυζαντινή Φιλολογία, τ. 1) και αναμορφώθηκε για τη συγκεκριμένη έκδοση (για το λόγο αυτό τα αντίστοιχα κεφάλαια από το βιβλίο του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου δεν υποβάλλονται προς κρίση). Η συνθετική καταγραφή των δεδομένων και οι ερμηνευτικές παρατηρήσεις επιχειρούν να αποτελέσουν μια συμβολή που διαφοροποιεί το βιβλίο αυτό από ένα εγχειρίδιο ή ένα διδακτικό βοήθημα καλύπτοντας συγχρόνως ένα κενό στην ελληνόφωνη βιβλιογραφία.

10. Όψεις της Ελένης στο έπος και στο δράμα (*Views of Helen in Epic and Drama*), Αθήνα 2007

Η μονογραφία αυτή επιχειρεί να καταθέσει κάποιες ερμηνευτικές προτάσεις που αντλούνται από τα γραμματειακά είδη του έπους και του δράματος και αφορούν ένα από τα σημαντικότερα πρόσωπα της αρχαϊκής μυθογραφικής παράδοσης, της ποιητικής δημιουργίας των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων και, τελικά, της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς. Παρά την τεράστια βιβλιογραφία που καλείται να διαπλεύσει ο μελετητής του θέματος, υπάρχουν «όψεις» της Ελένης που παραμένουν ως τώρα ανεξερεύνητες ή, τουλάχιστον, αινιγματικές.

- Η προσέγγιση που επιχειρείται πηγάζει από την ιδέα (Εισαγωγικά ερωτήματα, σελ. 14-18) ότι η λογοτεχνική εκφορά του μύθου της Ελένης έχει νοητική, γνωσιακή αφετηρία και βασίζεται σε έναν θεωρητικό αξίωμα: την απόδοση της απόλυτης ομορφιάς σε ένα γυναικείο πρόσωπο (συνεπώς η ομορφιά της γυναίκας αυτής ούτε ορίζεται ούτε περιγράφεται). Οι συνέπειες της κατοχής μιας τέτοιας ιδιότητας ξεκινούν από τη στιγμή που το πρόσωπο αυτό τοποθετείται σε ένα αφηγηματικό πλαίσιο και καλείται να αντιμετωπίσει την πρόσληψη της ιδιότητάς της από τους άλλους (εσωτερικούς και εξωτερικούς) διαχειριστές της αφήγησης.
- Στη διαδικασία αυτή, η Ελένη φαίνεται να ανταποκρίνεται ανεπιτυχώς στη διαχείριση της ομορφιάς αλλά αποτελεσματικότερα στη διαχείριση των επιχειρημάτων και των συνθηκών στις οποίες την οδηγεί η κακή χρήση της ομορφιάς. Οι συνθήκες αυτές μπορεί να ορίζονται με όρους πολιτικούς ή/και θεσμικούς (Το πρότυπο και οι πολιτικές και θεσμικές εκφάνσεις του, σελ. 19-21), εκπορεύονται όμως και από τους μυθογραφικούς περιορισμούς που επιβάλλει η ποιητική αφήγηση όπως αυτοί που διαφοροποιούν π.χ. τα δεδομένα της καταγωγής της Ελένης στην *Ιλιάδα* και στα *Κύπρια* (Η Λήδα και η Νέμεση, σελ. 22-24).
- Ήδη στην ιλιαδική Τειχοσκοπία (Τειχοσκοπικά, σελ. 25-30), στην πρώτη δηλαδή ομηρική εμφάνιση της Ελένης, ορίζονται τα δεδομένα που θα στηρίξουν την ιλιαδική προσωπογραφία της. Η προσωπογραφία αυτή σφραγίζεται από την αμφίρροπη στάση της απέναντι στους δύο κόσμους (τον τρωικό και τον ελληνικό) που την διεκδικούν, από το θέμα της «φυγής» της Ελένης και από το ερώτημα της «ενοχής» της (Αυτοκατηγορία και αθωότητα, σελ. 31-37), ερώτημα εν πολλοίς παραπλανητικό.
- Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο επεισόδιο της οδυσσειακής φωνομιμίας της Ελένης (Οδυσσειακοί και φωνομιμικοί αναγνωρισμοί, σελ. 33-37) που παρά τις ποικίλες ως τώρα ερμηνείες, αποτελεί ανοικτό ερμηνευτικό πρόβλημα. Το επεισόδιο αυτό εντάσσεται στο ευρύτερο θέμα του αναγνωρισμού, οπτικού ή ακουστικού, που συνδέεται γενικότερα με την Ελένη (αναγνωρισμός των Ελλήνων ηρώων στην Τειχοσκοπία, αναγνωρισμός του Τηλέμαχου, αναγνωρισμός του Οδυσσέα στην Τροία,) και στη σχέση λανθάνοντος ανταγωνισμού ανάμεσα στον

Οδυσσέα και στην Ελένη, αφού η δράση του ενός ακυρώνει ουσιαστικά τη δράση της άλλης. Στην *Οδύσσεια* (όπου η άλωση της Τροίας είναι δεδομένη) εντοπίζεται σαφέστερα επίσης ένα γενικότερο χαρακτηριστικό στην προσωπογράφηση της Ελένης: όταν είναι στην Τροία είναι η Ελένη «της Σπάρτης», όταν είναι στη Σπάρτη είναι η Ελένη «της Τροίας».

- Με το οδυσσειακό επεισόδιο της φωνομιμίας συναρτάται τέλος και η ιδιότυπη σχέση της Ελένης με το θέμα του αλόγου (Ίπποι (θυσιασθέντες και δούρειοι), σελ. 38-51). Το τέχνασμα του δούρειου ίππου και η αφήγηση του Πausανία για τη θυσία αλόγου στον όρκο των μνηστήρων της Ελένης συνεξετάζονται με βάση τα δεδομένα για τις θυσίες αλόγων κατά τη μυκηναϊκή και την αρχαϊκή εποχή, τις σχετικές μαρτυρίες της *Ιλιάδας*, του Πολύβιου και του Τίμαιου και τείνουν να επιβεβαιώσουν τη σκέψη ότι η αφήγηση για το δούρειο ίππο και η αφήγηση για τη θυσία αλόγου στον όρκο των μνηστήρων της Ελένης συνδέονται αιτιολογικά στην μετά τον Όμηρο λογοτεχνία, ενώ είναι πιθανό και η ομηρική εκδοχή για το δούρειο ίππο να παραπέμπει στη μυθική εκδοχή για τη θυσία αλόγου στον όρκο των μνηστήρων, αφού η μυθική αυτή εκδοχή μπορούσε να είναι προ-ομηρική· αυτό θα εξηγούσε καλύτερα και την εμπλοκή της Ελένης στο οδυσσειακό επεισόδιο της φωνομιμίας που, ως γνωστόν, εκτυλίσσεται μπροστά στο δούρειο ίππο.
- Σε σχέση με τις υπόλοιπες ομηρικές εμφανίσεις της Ελένης, η συμμετοχή της στον ιλιαδικό θρήνο για τον Έκτορα, θέμα συχνό στην ομηρική βιβλιογραφία, θέτει μια σειρά προβλημάτων που εξετάζονται στα κεφάλαια «Ιλιαδικοί θρήνοι» (σελ. 52-59), «Αοιδοί και εξάρχοντες» (σελ. 60-62), «Τρία» (σελ. 63-66) και «Τελετουργικά, αφηγηματικά υπερβατικά δάκρυα» (σελ. 67-69). Στα κεφάλαια αυτά αναλύονται: το θεσμικό πλαίσιο της καύσης-ταφής του Έκτορα (σελ. 54-57), η ιδιαιτερότητα της τέλεσης ταφικών εθίμων από το ιλιαδικό ελληνικό στρατόπεδο αφού το εκτός πόλεως εκστρατευτικό πλαίσιο επιβάλλει υποκατάστατες μορφές του κοινωνικού θεσμικού πλαισίου (58-59), ο ρόλος των αοιδών στο θρήνο και η υποκατάσταση αυτού του ρόλου από τις γυναίκες (Ανδρομάχη, Εκάβη, Ελένη) που εκφέρουν το γόο (σελ. 60-62). Εξετάζεται ακόμη το πολλαπλά τριαδικό σχήμα του θρήνου σε σχέση με τη γενικότερη τριμερή διάταξη των αφηγηματικών και υφολογικών ομηρικών δεδομένων (σελ. 63-66) και την

υπέρβαση του θεσμικού πλαισίου του θρήνου από την Ελένη παράλληλα με τη γενικότερη υπέρβαση κάθε θεσμικού πλαισίου (συζυγικού, μητρικού, πολιτικού, κοινωνικού) που συνδέεται γενικότερα με την Ελένη στο ομηρικό έπος και, πιθανότατα, στο προ-ομηρικό μυθικό πλαίσιο, αφού και στα δύο η δράση βασίζεται στη θεωρητική παραδοχή της απόλυτης ομορφιάς και στην εντός αφήγησης πρόσληψή της (σελ. 67-69).

- Το θέμα της πρόσληψης της επικής Ελένης (και, συνολικότερα, του μύθου της Ελένης) από το δράμα απασχολεί τα υπόλοιπα κεφάλαια του βιβλίου («Παλινωδουμένη, τραγωδουμένη, ρητορευομένη», «Επιστήθια συγγνώμη», «Αναίρεση αναγνωρισμών, ειδώλων, ενοχών», «Ορέστειος θάνατος, οριστικός απαθανατισμός») και συνδέεται με την παρουσία της στον επικό κύκλο και στην ποίηση του Στησίχορου (στο μέτρο που η εκδοχή του ειδώλου της Ελένης πιστώνεται σε αυτόν). Διαχωρίζονται πρώτα οι έννοιες «κατηγορία» και «ενοχή» ως προς το γεγονός ότι η δεύτερη προϋποθέτει μια παρεπόμενη τιμωρία η οποία, στην περίπτωση της Ελένης, εκφράζεται μόνο δυνητικά και μόνο στο δράμα, ίσως υπό την επίδραση της σύγχρονης με το δράμα δικανικής ρητορείας και πρακτικής· εξετάζονται στη συνέχεια ο αγώνας λόγων Εκάβης-Ελένης στις *Τρωάδες* σε σχέση με το θρήνο της Ελένης στην *Ιλιάδα*, καθώς και το θέμα της ομορφιάς και της αιχμαλωσίας (σελ. 69-74). Αναλύεται έπειτα συνοπτικά η αφήγηση για την αποκάλυψη του στήθους της Ελένης ως μέσου για την απόσπαση συγγνώμης από τον Μενέλαο (Ευρ. *Ανδρομ.* 630, σχ. Αριστοφ. *Λυσ.* 155) και η θρυλούμενη αναδρομή του θέματος αυτού στον επικό κύκλο που δεν φαίνεται να ευσταθεί, ούτε φαίνεται συμβατό με το έπος και ίσως αφορά ομόθεμα ποιήματα του Στησίχορου και όχι των επικών ποιητών.
- Η ευριπίδεια εκδοχή του ειδώλου της Ελένης όπως αναπτύσσεται στην ομώνυμη τραγωδία φαίνεται να αντλεί από τα *Κύπρια* τη βασική ιδέα του τρωικού πολέμου ως μέσου ανακούφισης της Γης από το βάρος των ανθρώπων και να αναθέτει στο είδωλο της Ελένης να αθώσει το πρότυπό του όχι μόνο από την ευθύνη των νεκρών του τρωικού πολέμου αλλά και από την κατηγορία της μοιχείας, αφού εξαρχής το είδωλο αποχωρεί με τον Πάρη και το πρότυπο μεταφέρεται στην Αίγυπτο. Ως προς την ομηρική Ελένη, το δράμα αυτό μεταλλάσσει και, υπό μία έννοια,

αναιρεί το θέμα του αναγνωρισμού, χαρακτηριστικό, όπως είδαμε, και της ιλιαδικής και της οδυσσειακής εικόνας της και προβάλλει εμφανέστερα ένα άλλο μυθογραφικό στοιχείο της προσωπογραφίας της Ελένης, τη συνεχή επιθυμία της να βρεθεί σε ένα μέρος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο βρίσκεται, είτε αυτό είναι η Σπάρτη, είτε η Τροία είτε η Αίγυπτος (σελ. 69-3).

- Τέλος, στον *Ορέστη* του Ευριπίδη η Ελένη αναγκάζεται να αντιμετωπίσει κατά πρόσωπο το μίσος της Ηλέκτρας και του Ορέστη –με τους οποίους μοιράζεται κατά παράδοξη ειρωνεία τον κίνδυνο του λιθοβολισμού- και, ακόμη, να αντιμετωπίσει μόνη τον κίνδυνο μιας εν δυνάμει δολοφονίας της την οποίαν επιχειρούν ο Ορέστης με τον Πυλάδη εισάγοντας μια μυθογραφική απόκλιση που είναι εκ των προτέρων καταδικασμένη να μην τελεσφορήσει αφηγηματικά. Με τον επακόλουθο απαθανατισμό της Ελένης, που την ανάγει σε προστάτιδα των πλοίων και των πλεόντων και όχι πια σε αιτία καταστροφής τους, η ίδια διατηρεί τον εποπτικό ρόλο που της είχε ανατεθεί στην ιλιαδική Τειχοσκοπία και απομακρύνεται οριστικά από το οπτικό πεδίο των ανθρώπων που την κατηγορούν· η ιδέα ότι η κατηγορία προς την Ελένη αναιρεί τη θέασή της όπως και η αντίστροφη συνθήκη, ότι η θέασή της αναιρεί την κατηγορία, τείνουν να διασταυρωθούν, τηρουμένων των αναλογιών, με την ανεκδοτολογική ρήση για τον Στησίχορο που έχασε την όρασή του όταν κατηγόρησε την Ελένη και την ξαναβρήκε με την αναίρεση της κατηγορίας. Η θέαση της Ελένης ανάγεται έτσι σε σημαίνουσα παράμετρο του μύθου της αφού, κατά τον Ησίοδο (*Ηοίες*, απ. 199, 2-3), ο Μενέλαος που κέρδισε, ως σύζυγός της, την αθανασία (*Οδ.* δ 561-569) θέλησε να παντρευτεί την Ελένη χωρίς να την δει, ακούγοντας μόνον τα λόγια των άλλων για εκείνη (σελ. 84-90).

Το βιβλίο επιχειρεί να συμβάλει σε μια συνολική θεώρηση της αποτύπωσης του μύθου της Ελένης στο έπος και στο δράμα επιμένοντας σε σημεία που δεν έχουν καλυφθεί ερμηνευτικά ή δεν έχουν δεχθεί τελεσίδικες ερμηνείες. Η δίγλωσση έκδοση επιχειρεί να διευκολύνει έναν πιο ανοικτό επιστημονικό διάλογο.

11. Ομηρικά Επιγράμματα. Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια, Αθήνα 2007

Τα Ομηρικά Επιγράμματα, σύντομα ως επί το πλείστον ποιήματα που περιλαμβάνονται στους σωζόμενους Βίους του Ομήρου (ειδικά στον ψευδο-ηροδότειο), φέρονται ως ad hoc ποιητικές συνθέσεις του Ομήρου εμπνευσμένες από συγκεκριμένα επεισόδια της εικαζόμενης ζωής του. Η παρούσα έκδοση επιχειρεί να φωτίσει περισσότερο τα επιγράμματα αυτά που έμειναν, υπό μια έννοια, στο περιθώριο της εκδοτικής δραστηριότητας και συχνά δηλώνουν με το περιεχόμενό τους την τεχνητή ένταξή τους στα βιογραφικά συμφραζόμενα στα οποία φιλοξενούνται. Στόχος της έκδοσης είναι ακόμη να εξετάσει την ερμηνευτική εμβέλεια των Επιγραμμάτων και να εξερευνήσει την ενδεχόμενη εσωτερική ποιητική τους.

- Η Εισαγωγή του βιβλίου παρουσιάζει τις πηγές που σώζουν τα Επιγράμματα, το περιεχόμενο του ψευδο-ηροδότειου βίου του Ομήρου που αποτελεί την πληρέστερη πηγή, συνοπτική έκθεση της σύνθεσης του επικού κύκλου και ένα σύντομο διάγραμμα της ιστορίας του ομηρικού κειμένου κατά την αρχαιότητα και τα νεότερα χρόνια, ώστε να διαφανεί η σχέση των ομηρολογικών αυτών δεδομένων με το περιεχόμενο των Ομηρικών Επιγραμμάτων.

- Το Εκδοτικό Υπόμνημα επισημαίνει τις βασικές εκδόσεις που περιέλαβαν τα Ομηρικά Επιγράμματα από το 1806 έως το 2003.
- Η εξέταση των 16 Επιγραμμάτων γίνεται με την παράθεση του αρχαιοελληνικού κειμένου κάθε Επιγράμματος πρώτα, της νεοελληνικής απόδοσής του αμέσως έπειτα και συνολικά των σημειώσεων στη συνέχεια. Οι σημειώσεις αιτιολογούν τη μορφή του κειμένου και την επιλογή διαφόρων γραφών που προτιμήθηκαν, καταγράφουν την πραγμάτευση των επιμέρους προβλημάτων (κειμενικών, ερμηνευτικών ή άλλων) από την προγενέστερη βιβλιογραφία και καταθέτουν τις προτάσεις του συγγραφέα για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ζητημάτων που δεν έχουν τεθεί ή απαντηθεί ικανοποιητικά. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάδειξη μιας εσωτερικής ποιητικής που αποτελεί και τον συνεκτικό ιστό όλων των Επιγραμμάτων ανεξάρτητα από την ετερότητά τους ή την πραγματιστική εξάρτησή τους από συγκεκριμένα γεγονότα του ψευδο-ηροδότειου βίου· έμφαση δίδεται ακόμη στο «πορτραίτο» του Ομήρου που επιχειρούν να συνθέσουν προβάλλοντας στο πρόσωπό του ένα συμφυρμό ποιητικής ιδιοφυίας και μαντικής διορατικότητας, καθώς και στη διακειμενική σχέση των Επιγραμμάτων με γεγονότα και αφηγήσεις των δύο σωζόμενων ομηρικών επών.

12. Light and Darkness in Ancient Greek Myth and Religion, Lanham 2010 (επιμέλεια σε συνεργασία με τις O. Levaniouk, E. Καρακάντζα)

Lexington Books

Επιμέλεια του βιβλίου που προέκυψε από το Διεθνές Συνέδριο με θέμα *Light and Darkness in Ancient Greek and Roman Mythology and Religion* (Πάτρα 6-9.7.2007) με ειδικότερη επιμέρους συμβολή του γράφοντος στο

εσωτερικό του. Το περιεχόμενο του έργου παρουσιάζεται μαζί με την περιγραφή της συγκεκριμένης συμβολής στην κατηγορία Β αρ. 43.

B. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ

13. «Κιβωτός: une approche. L'idée de l'arche dans la mythologie hellénique» στο *Tropis 2, Πρακτικά του 2^{ου} Διεθνούς Συμποσίου Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα*, 26-30.8.1987, 101-110

Βασίζεται στην ανακοίνωση που έγινε στο 2^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Δελφοί, 26-30.8.1987. Παρουσιάζονται οι αφηγήσεις για τον κατακλυσμό και την κιβωτό στις μαρτυρίες που διαθέτουμε σχετικά με τη σουμεριακή, τη βαβυλωνιακή και την εβραϊκή εκδοχή, η σχέση τους με ανάλογες ελληνικές αφηγήσεις, οι βασικές πηγές και οι ιδιαιτερότητες των ελληνικών διηγήσεων και η σημασία της «κιβωτού» και της «λάρνακος» στα κείμενα και σε ορισμένες αγγειογραφικές απεικονίσεις.

14. «Οι Σειρήνες», Διαβάζω, 16.9.1987 (τεύχος αφιερωμένο στον Όμηρο), 39-46

Αναλύεται η ομηρική εκδοχή του επεισοδίου των Σειρήνων και τα μυθογραφικά και ερμηνευτικά προβλήματα που συνδέονται με αυτήν την εκδοχή.

Το υλικό του άρθρου σε ελαφρώς αναθεωρημένη μορφή έχει περιληφθεί στο δημοσίευμα 3 (κεφάλαια 2 και 5)

15. «Ο μύθος της Θέτιδας», Φιλολόγος, Ιούνιος 1987, 142-155

Μελέτη των φιλολογικών δεδομένων που σχετίζονται με τη Θέτιδα, ο ρόλος της Θέτιδας στο πλέγμα των σχετικών μυθολογικών αφηγήσεων, η σχέση της με το θέμα του *ώκυμώρου* Αχιλλέως και η ανάγνωση του μύθου της ως προς τις έννοιες της κυκλικότητας και του χρόνου.

16. « Le mât du navire. Réalité et imaginaire en Grèce ancienne», *Tropis* 3, Πρακτικά του 3^{ου} Διεθνούς Συμποσίου Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Αθήνα 1989, 123-134

Μελετάται ο *ίστός* ως τμήμα του πλοίου αλλά και ως ευρύτερη γλωσσική και εννοιολογική οντότητα στα κείμενα της αρχαϊκής ποίησης, η σύνδεση του ιστού (κυριολεκτική και μεταφορική) με τις ποικίλες διαστάσεις της ζωής στην αρχαία ελληνική πόλη και εξετάζεται η ερμηνευτική αμφισημία του ως προς τη ναυτική και την υφαντική δραστηριότητα (=κατάρτι, αργαλειός) καθώς και η έκφραση αυτής της αμφισημίας ειδικότερα στη δομή της *Οδύσσειας*.

Το υλικό του άρθρου σε ελαφρώς αναθεωρημένη μορφή έχει περιληφθεί στο δημοσίευμα 3 (κεφάλαιο 5)

17. «The Spell of Orpheus», *Metis* VI, 1-2 (1991), 205-222

Αναλύονται βασικά σημεία του μύθου του Ορφέα, η παρουσία του στα κείμενα της αρχαϊκής εποχής, η κατάβαση στον Άδη, το αίτιο της κατάβασης, το μυθικό πρόσωπο της Ευρυδίκης, η επιλεκτική σχέση του ορφισμού με τον διονυσιακό μύθο, η έννοια της λευκότητας και της παιδικότητας στην ορφική θρησκευτική κίνηση.

18. «Το στενό της Σκύλλας και ο Οδυσσέας. Ερμηνευτική προσέγγιση στο κείμενο της *Οδύσσειας*», *Αρχαιολογία* 38 (1991), 50-57

Εξετάζεται η οδυσσειακή εκδοχή του περάσματος από τη Σκύλλα και τη Χάρυβδη ως τυπικό και συγχρόνως νεωτερικό στοιχείο διάβασης στενού, η σχέση με το ταξίδι της Αργώς, η έννοια του διττού κινδύνου και η δεύτερη διάβαση του στενού από τον Οδυσσέα, η γλωσσική αποτύπωση των χαρακτηριστικών της Σκύλλας, η έννοια του «φύλου» και της «ηλικίας» στην περιγραφή αυτή και η ένταξη του επεισοδίου στον οδυσσειακό χώρο και χρόνο.

Το υλικό του άρθρου σε ελαφρώς αναθεωρημένη μορφή έχει περιληφθεί στο δημοσίευμα 3 (κεφάλαιο 3)

19. «Kéleuste, aulète, triéraulète. Son musical et manoeuvres de bateaux», *Tropis* 4, Πρακτικά του 4^{ου} Διεθνούς Συμπόσιου Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα, Αθήνα 1991, 5-17

Εξετάζεται ο ρόλος του κελευστή και του αυλητή στα πλοία όπως διαφαίνεται στα κείμενα σε κυριολεκτική και μεταφορική σημασία, η χρήση του ρυθμού και του μέλους στη ναυσιπλοΐα και στην κωπηλασία, η «ιδιότητα» και το «επάγγελμα» του κελευστή και του τριηραύλη.

20. «Όργια άπόρρητα. Quelques remarques sur les rites des Plyntéries», *Kernos* 5 (1992), 27-39

Το δημοσίευμα αναλύει τις πληροφορίες που καταγράφουν οι γραπτές μαρτυρίες για τα Πλυντήρια (και τα Καλλυντήρια), τελετές για τις οποίες διαθέτουμε ελάχιστη βιβλιογραφική υποστήριξη, εξετάζει την έννοια των απαγορευτικών διατάξεων που σχετίζονται με τα Πλυντήρια καθώς και τα ιστορικά και μυθικά δεδομένα που συνδέονται με την τελετή των Πλυντηρίων και ελέγχει τη βασιμότητα των μαρτυριών αυτών σε σχέση με την πομπή και το λουτρό του αγάλματος της Αθηνάς στη θάλασσα.

21. «Poseidon Erechtheus and Erechtheis Thalassa» στο τόμο *Ancient Greek Cult Practice from the Epigraphical Evidence*, Stockholm 1994, 123-130

Το δημοσίευμα αυτό επιχειρεί να φωτίσει τις επιγραφές που αναφέρονται στην ιδιότυπη λατρευτική σύλληψη του Ποσειδώνα Ερεχθέα και συνδέουν δύο πρόσωπα με ιδιαίτερη σημασία στην αθηναϊκή λατρεία. Αναλύονται: η σχέση των επιγραφών με τα φιλολογικά και ιστορικά δεδομένα και τις λατρείες του Ερεχθείου, η αντίληψη για την έρεχθηίδα θάλασσα στην Ακρόπολη και η ερμηνεία της, τα δεδομένα που μας οδηγούν στη χρονολόγηση αυτής της λατρείας, καθώς και η σχέση του Ποσειδώνα, του Ερεχθέα και του Ποσειδώνα-Ερεχθέα με την ιστορία και την ιδεολογία της Αθήνας των κλασικών χρόνων.

22. «Το νησί του Αιόλου», *Σημείο* 3 (1995), 14-25

Μελετάται το επεισόδιο του Αιόλου και η εν μέρει υποτιμημένη θέση του στη δομή της *Οδύσσειας*. Επισημαίνονται τα στοιχεία της προαναγγελίας και της μικρογραφίας που ανιχνεύονται στο επεισόδιο του Αιόλου σε σχέση με μείζονα θέματα της *Οδύσσειας*, το θέμα της φιλοξενίας του Αιόλου που εγκιβωτίζεται στο μείζον θέμα της φιλοξενίας του Αλκίνοου, η έννοια του ασκού και η ευρύτερη σημειολογία του και το θέμα των επαναλαμβανόμενων αναχωρήσεων από το ίδιο σημείο, καθοριστική ιδιαιτερότητα του οδυσσειακού νόστου.

Το υλικό του άρθρου έχει περιληφθεί στο δημοσίευμα 3 (κεφάλαιο 1)

23. «Λίνον Καρπάσιον. *Mystère et réalité*», *Travaux de la Maison de l'Orient* 25 (1996), 61-67

Το δημοσίευμα εξετάζει την προέλευση του υλικού από την οποία ήταν κατασκευασμένη η «θρυαλλίς» της λυχνίας της Αθηνάς στο Ερεχθείο με βάση τις μαρτυρίες του Πausανία. Αναλύονται οι πηγές που συνδέουν το υλικό αυτό με την κυπριακή Καρπασία και τις ίνες αμιάντου καθώς και το ιδεολογικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής που επιβάλλει τη σύνδεση της Κύπρου με την αθηναϊκή Ακρόπολη.

24. «Le départ de l'île de Calypso. Quelques remarques sur le texte de l'*Odyssee*», *Kernos* 9 (1996), 271-279

Στο δημοσίευμα επιχειρείται μία αναλυτική εξέταση του κειμένου της ραψωδίας ε σε σχέση με μείζονα ζητήματα της οδυσσειακής βιβλιογραφίας, τη δεύτερη συνέλευση των θεών, την απόφαση των θεών και την κειμενική αποτύπωσή της στο μήνυμα του Ερμή, τη σημασία και τις ιδιαίτερες αποχρώσεις του ρήματος *πέμπω*, την έννοια της *πομπής* και την αμφισημία των εκφράσεων και των λογοτύπων που υιοθετεί το κείμενο.

Το υλικό του άρθρου σε νεοελληνική μεταφορά έχει περιληφθεί στο δημοσίευμα 3 (κεφάλαιο 4)

25. «Π. Λεκατσά, ‘Ησιόδου’ Ἀσπὶς Ἡρακλέους», *Ουτοπία* 20 (1996) (αφιέρωμα στον Π. Λεκατσά), 127-130

Το σύντομο αυτό άρθρο επιχειρεί μια νηφάλια και ιστορικά υποψιασμένη αποτίμηση της έκδοσης που έκανε ο Π. Λεκατσάς το 1939 (με νεοελληνική μετάφραση και επιλεκτικό σχολιασμό) ενός έργου που η αρχαία παράδοση διέσωσε με το όνομα του Ησιόδου.

26. «Πίνδαρος και Ρόδος. Ο 7^{ος} Ολυμπιόνικος» στον τόμο *Ρόδος: 24 αιώνες*, Αθήνα 1996, 156-169

Το δημοσίευμα εξετάζει τα θέματα που αναπτύσσονται στον 7^ο Ολυμπιόνικο του Πινδάρου σε σχέση με το μυθικό υπόστρωμα των παραδόσεων για τη Ρόδο και τα συνδέει με ιστορικά δεδομένα που προσδιορίζουν τη Ρόδο ή/και αναφέρονται στο διάσημο Ρόδιο αθλητή Διαγόρα. Μέσα από τη χρήση των μυθικών παραδειγμάτων που χρησιμοποιεί ο Πίνδαρος, διαφαίνεται η τάση ενός έμμεσου παραλληλισμού της Ρόδου με τη Δήλο με απώτερο στόχο, μέσα από τη μυθική αυτή παραλληλία, να περιβληθεί η πρώτη το ιερό καθεστώς που περιβάλλει τη δεύτερη.

27. «᾿Ωιογονία. Αριστοφάνους Ὀρνιθες, 697-707» στον τόμο Α. Τσακμάκης-Μ. Χριστόπουλος (επιμ.), *Ὀρνιθες. Ὀψεις και αναγνώσεις μιας αριστοφανικής κωμωδίας*, Αθήνα 1997, 53-68

Ο τόμος περιλαμβάνει τα Πρακτικά του ομότιτλου Συμποσίου που διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου (15.10.1995). Στόχος του Συμποσίου ήταν να παρουσιαστούν κάποιες έγκυρες επιστημονικές απόψεις, παραδοσιακές ή νεωτερικές, σχετικά με το κείμενο, τα ιστορικά και ερμηνευτικά ζητήματα και τη σκηνική απόδοση του έργου. Συμμετείχαν οι Ν. Χουρμουζιάδης («Ἡρακλῆς ἀδηφάγος»), Η.-D. Blume («Music in Aristophanes' *Birds*»), Α. Τσακμάκης («Κατασκευάζοντας το θεατή των *Ὀρνίθων*»), Ν. Dunbar (Editing *Birds: Problems and Perspectives*), Γ. Βαρβέρης («Προβλήματα μιας επίδοξης μεταφραστικής πτήσης»), Φ. Μανακίδου («Η πρόσληψη της αριστοφανικής κωμωδίας και οι χειροτέχνες»), Φ. Κακριδής («Παράδοση και πρωτοτυπία στη θεματική του Αριστοφάνη»), Ι. Ταϊφάκος («Παλίμψηστον των *Ὀρνίθων*») και Μ.

Χριστόπουλος («'Ωιογονία. Αριστοφάνους *Ὀρνίθες*, 697-707»). Στο δημοσίευμα αυτό, που έχει ως αντικείμενο τους 11 πρώτους στίχους της Παράβασης των *Ορνίθων*, εξετάζονται αναλυτικά τα ορφικά κοσμογονικά στοιχεία που αξιοποιούνται ή/και παρωδούνται από τον Αριστοφάνη στην Παράβαση για να υποστηρίξουν το θεματικό πυρήνα του έργου. Εξετάζεται ακόμη η παρουσία άλλων ορφικών στοιχείων στο σύνολο της κωμωδίας αυτής και επιχειρείται η σύνδεση του έργου με θέματα και αφηγήσεις που περιέχονται στο πλατωνικό *Συμπόσιον*. Το δημοσίευμα συνιστά μια πρώτη προσέγγιση στο θέμα η οποία επιχειρήθηκε το 1995, υπερκαλύπτεται όμως σήμερα από το δημοσίευμα 43 που εξετάζει το κείμενο αυτό υπό το φως των νεότερων δεδομένων.

28. «Ομηρική και Θουκυδίδεια θάλασσα. Παρατηρήσεις στην «Αρχαιολογία» του Θουκυδίδη», *Τα Ιστορικά* 27 (1997), 419-428

Στην προσπάθειά του να δείξει το μέγεθος και τη σημασία του Πελοποννησιακού πολέμου ο Θουκυδίδης προτάσσει, ως γνωστόν, στο έργο του μια συνοπτική επισκόπηση των σημαντικών γεγονότων της παλαιότερης του ελληνικής ιστορίας («Αρχαιολογία»). Στα γεγονότα αυτά περιλαμβάνει τη θαλασσινή κυριαρχία του Μίνωα και τον τρωικό πόλεμο προσπαθώντας να αντιληφθεί τα γεγονότα αυτά στην αντικειμενική τους διάσταση και όχι στην ποιητική ή μυθογραφική απεικόνισή τους. Το στοιχείο της ναυτικής δύναμης (σε συνδυασμό με την αύξηση του πλούτου) αναλύεται και αξιοποιείται από το Θουκυδίδη ως δεδομένο που οδηγεί σε μεγαλύτερη ισχύ πόλεων και ευρύτερες συσπειρώσεις κοινωνικού και εθνικού χαρακτήρα. Με βάση τα σημεία που αναφέρθηκαν, το δημοσίευμα εξετάζει τα ομηρικά δεδομένα που σχετίζονται με τη θάλασσα και την αποτίμησή τους από το Θουκυδίδη. Ιδιαίτερα εστιάζει στην ειδικότερη χρήση του ιλιαδικού νεῶν καταλόγου και την αντίληψη περί «μεγέθους» που διαμορφώνει και προτείνει ως έγκυρη ο Θουκυδίδης από την εξέταση αυτών των δεδομένων.

29. «Nostos by Sea and Poetic Structure in the *Odyssey*», *Eranos. Proceedings of the 9th International Symposium on the Odyssey*, Ithaca 2001, 93-105

Το δημοσίευμα εξετάζει ορισμένες παραδειγματικές αποτυπώσεις νόστων στην *Οδύσσεια*, προεκτείνοντας και εξειδικεύοντας ορισμένες

προσεγγίσεις του δημοσιεύματος 3. Με την έκφραση «θαλασσινός νόστος» νοείται η δια θαλάσσης επιστροφή σε έναν τόπο που ορίζεται ως αφητηρία ενός ταξιδιού ανεξάρτητα από το σκοπό αυτού του ταξιδιού. Εξετάζονται πρώτα οι τέσσερις διηγήσεις που αφορούν την επιστροφή του Οδυσσέα στον ίδιο σταθμό από όπου ξεκίνησε και από όπου καλείται να ξαναφύγει (Τένεδος-Τροία, νησί του Αιόλου, νησί της Κίρκης, στενό της Σκύλλας και της Χάρυβδης). Το θέμα του ιδιότυπου αυτού νόστου, δηλαδή της επανόδου στον ίδιο τόπο, δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί απλώς ως μια μορφή ντουμπλέτας ή ως τεχνική αφηγηματικής επιβράδυνσης. Φαίνεται μάλλον να υπηρετεί, να ελέγχει και να υπονομεύει την ιδέα του νόστου με έναν νόστο ειρωνικό που προτείνει ως προορισμό την ίδια και συγχρόνως μια χειρότερη αφητηρία.

Στη συνέχεια εξετάζονται:

- Ο νόστος του Αγαμέμνονα, προ-οδυσσειακή, πιθανότατα, επική αφήγηση, σχετικά με τον οποίο εκφράζεται η υπόθεση ότι το θέμα της έριδας μεταξύ των Ατρείδων (γ 132-136) απηχεί ίσως το μείζον θέμα της μήνιδος στην *Ιλιάδα*, ότι εισάγεται ως αίτιο για τη χωριστή επιστροφή των Ατρείδων στην Ελλάδα και ότι, αν δεν αποτελούσε ήδη τόπο στο προ-οδυσσειακό έπος για τον Αγαμέμνονα, επινοείται σκόπιμα από τον ποιητή της *Οδύσσειας*
- Ο νόστος του Τηλέμαχου που, ως αφηγηματική αφητηρία έχει διπλό πόλο αναφοράς: το νόστο των μνηστήρων και το νόστο του Οδυσσέα όπου το θέμα της έλλειψης πλοίων ανάγεται σε γενικότερο αφηγηματικό εργαλείο που χρησιμοποιεί ο ποιητής για τη διαχείριση του χρόνου
- Ο νόστος του Οδυσσέα που μέσα από την αμφισημία του «ιστού» υποβάλει τη δυνατότητα μιας ομόλογης προώθησης της πλοκής από τη δράση του Οδυσσέα και της Πηνελόπης
- Ο νόστος του Οδυσσέα ως προς την εξιστόρηση του τρωικού κλέους του μέσα στην *Οδύσσεια*. Η αφήγηση του κλέους είναι οργανωμένη έτσι ώστε όσο, στον αντικειμενικό χρόνο της αφήγησης, ο νόστος του Οδυσσέα τον οδηγεί προς την Ιθάκη, τόσο η φήμη του τον οδηγεί πίσω, εκεί από όπου ξεκίνησε και όπου συντελέστηκαν όλα τα τρωικά του κατορθώματα, δημιουργώντας έναν άλλο νόστο, ποιητικό, τον νόστο του οδυσσειακού κλέους που οδηγεί στην Τροία.

30. «Ships and Trips in the Odyssey», *Tropis* 6 (2001), 143-151

Βασίζεται σε ανακοίνωση στο 6^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα (Λαμία, 26-30.8.1996). Πρόκειται για δημοσίευση στα

αγγλικά υλικού που έχει εν πολλοίς αναλυθεί και στο δημοσίευμα 3 (σελ. 13-26) και αφορά τις θαλασσινές διαδρομές που καταγράφονται στην Οδύσσεια και το ρόλο των πλοίων ως μέσου οικονομικής και πολιτικής εξουσίας.

31. «Discours odysseén de Protée. Narrations traditionnelles et innovations narratologiques», *Kernos* 16 (2003), 35-41

Το δημοσίευμα μελετάει τη λειτουργία των αποκαλύψεων του Πρωτέα προς τον Μενέλαο μέσα στο αφηγηματικό σχήμα της *Οδύσσειας* και τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στις αποκαλύψεις αυτές και στο μυθικό πρόσωπο του Πρωτέα, με στόχο να διαφανούν οι αφηγηματικές προτεραιότητες που συνδέουν τις συγκεκριμένες αποκαλύψεις με το συγκεκριμένο μυθικό πρόσωπο και πλαίσιο. Εξετάζονται με τη σειρά:

- Η συνάντηση Μενέλαου-Πρωτέα στο κείμενο της *Οδύσσειας*
- Η φύση και το περιεχόμενο καθεμιάς από τις εννέα αποκαλύψεις (οι δύο πρώτες αφορούν την αιτία του αποκλεισμού του Μενέλαου στη Φάρο και τον τρόπο εξευμενισμού των θεών για την άρση του αποκλεισμού του, οι υπόλοιπες επτά το νόστο των ηρώων της Τροίας, πρώτα των νεκρών (ειδικότερα του Αίαντα του Λοκρού και του Αγαμέμνονα) έπειτα των ζωντανών (του Οδυσσέα και, τέλος, του Μενέλαου του οποίου προβλέπεται και ο μελλοντικός απαθανατισμός).
- Τα δεδομένα της αφήγησης που σχετίζονται ειδικότερα με την τοπογραφική και φαντασιακή λειτουργία της Αιγύπτου
- Το πρόσωπο της Ειδοθέας και η ενδοκειμενική και διακειμενική αφηγηματική του λειτουργία (Λευκοθέα-Ειδώ/Θεονόη)
- Η μορφή του Πρωτέα στην εικαζόμενη προ-ομηρική παράδοση, η σχέση του με την Αίγυπτο και τη Χαλκιδική, η ιδιότητα των πολλαπλών μεταμορφώσεων, η αντιστικτική σχέση του με τον οδυσσειακό Τειρεσία, η σχέση του με τον εξωτερικό αφηγητή-ποιητή της *Οδύσσειας* καθώς και η λειτουργία του ως φορέα εξω-οδυσσειακών επικών αφηγήσεων των οποίων εξασφαλίζει την ιδανική ενδο-οδυσσειακή μεταμόρφωση

32. «Οι αποκαλύψεις του Πρωτέα. Οδύσσεια δ 351-586», *Φιλολογική* 78.1 (2002), 17-21

Συντετμημένη απόδοση του δημοσιεύματος 31 στα ελληνικά (με βάση σχετική εισήγηση στο «ΙΣΤ Σεμινάριο Ομηρικής και Οδυσσειακής Φιλολογίας», Κέντρο Οδυσσεακών Σπουδών, Ιθάκη, Αύγουστος 2001)

33. «Παράσταση πλοίου και Σκύλλας σε όστρακο της συλλογής Χάρη Τζάλα», *Αρχαιολογία* 93 (2004), 111-116

Πρόκειται για τη δημοσίευση ενός οστράκου της συλλογής Χ. Τζάλα από αγγείο του τέλους του 1^{ου} ή των αρχών του 2^{ου} αιώνα μ.Χ. με παράσταση μορφής της οποίας τα τυπολογικά χαρακτηριστικά μπορούν να την ταυτίσουν με τη Σκύλλα. Η παράσταση παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο 7^ο Διεθνές Συμπόσιο Ναυπηγικής στην Αρχαιότητα (Πύλος, 26-30.8.1999) με τίτλο «Representation of a Ship and Skylla on a Vase-fragment from the Harry Tzalas Collection». Με βάση τα αρχαιολογικά δεδομένα (για την αξιολόγηση των οποίων ζητήθηκε η συνδρομή των κκ. Μ. Τιβέριου, Α. Μουστάκα, Χ. Μπουλώτη, Β. Μαχαίρα, Μ. Κύρκου) το δημοσίευμα επιχειρεί να κατατάξει τη συγκεκριμένη παράσταση στην τυπολογία της εποχής, όπως αυτή ορίζεται αφενός από τη γνωστή αφήγηση της *Οδύσσειας* και αφετέρου από την αισθητική των χρόνων της δεύτερης σοφιστικής στην οποίαν ανήκει χρονολογικά και στην οποίαν εντάσσονται και άλλες παραστάσεις ρωμαϊκών αγγείων χαρακτηριστικό δείγμα των οποίων μελέτησε το 1978 ο L. Casson. Στα δεδομένα της αισθητικής αυτής πρέπει, κατά το δημοσίευμα, να συνυπολογιστεί και ένα ιδιαίτερο πολιτιστικό και παιδευτικό κλίμα που συνδέεται ειδικότερα με την παγίωση περιπετειωδών θαλασσινών αφηγήσεων στα μυθιστορήματα ευρείας διάδοσης των πρώτων αυτοκρατορικών χρόνων.

34. «Οι Ομηρικοί Ύμνοι και ο Ύμνος *Εἰς Ἑρμῆν*», στον τόμο *Η ποίηση των Ύμνων, Πρακτικά Εικοστού Τέταρτου Συμποσίου Ποίησης*, Πανεπιστήμιο Πατρών 2-4.7.2004, Πάτρα 2005, 30-43

Το δημοσίευμα επιχειρεί να παρουσιάσει την ιδιαίτερη θέση το Ομηρικού Ύμνου *Εἰς Ἑρμῆν* μέσα στη συλλογή των Ομηρικών Ύμνων. Ιδιαίτερα αναλύονται

- Το είδος και η λειτουργία των Ομηρικών Ύμνων
- Το περιεχόμενο του Ομηρικού Ύμνου *Εἰς Ἑρμῆν*
- Θέματα δομής και αφήγησης που πηγάζουν από τις επιλογές του περιεχομένου

- Μυθογραφικά και θρησκευολογικά στοιχεία που συνδέονται κυρίως με την προελληνική λατρεία του Ερμή και το θέμα της κλοπής των ιερών αγελάδων που πραγματεύεται ο Ύμνος
- Το θέμα της επινόησης της λύρας που ουσιαστικά εξειδικεύεται στην επινόηση ενός τύπου ηχείου
- Η διαφορετική «ποιότητα» μουσικής γνώσης στον Ερμή και στον Απόλλωνα, επιφανειακής και «πρακτικότερης» στον πρώτο, βαθιάς και «θεωρητικότερης» στον δεύτερο

Το δημοσίευμα εστιάζει αμεσότερα στη συνθετική καταγραφή των δεδομένων και λιγότερο στην αναλυτική πραγμάτευση των λεπτομερειών τους.

35. «Αΰλειος θύρα et culte religieux. La rencontre du public et du privé», *Kernos* 19 (2006), 303-312

Το δημοσίευμα εξετάζει κάποιες ιδιαιτερότητες που εμφανίζονται στο θρησκευτικό πλαίσιο της αρχαϊκής και της κλασικής εποχής και συνδέονται με την «αΰλειον θύραν» που χωρίζει τον ιδιωτικό χώρο του οίκου από τον δημόσιο χώρο της πόλης. Τα στοιχεία αυτά ερευνώνται σε τρία αντιπροσωπευτικά κείμενα της αρχαιοελληνικής γραμματείας που αφορούν το πολλαπλά σηματοδοτημένο αυτό σύνορο: το 6^ο βιβλίο του Ηροδότου, τον 1^ο *Νεμεόνικο* του Πινδάρου και τον Ομηρικό Ύμνο *Εἰς Ἑρμῆν*. Αρχικά εξετάζεται η σημασία του όρου με βάση τις αρχαιότερες σωζόμενες (=ομηρικές) αλλά και γενικότερα τις λεξικογραφικές μαρτυρίες και στη συνέχεια αναλύεται η χρήση του στις τρεις κειμενικές αφηγήσεις. Στην πρώτη από αυτές (Ηρόδ. 6. 61-71) περιγράφεται η ιστορία για την αμφισβητούμενη βασιλική καταγωγή του Δημάρατου που, κατά τη μαρτυρία της μητέρας του, γεννήθηκε είτε από τον Αρίστωνα είτε από τον ήρωα Αστράβακο (το ιερό του οποίου βρισκόταν πλάι στην αΰλειον θύραν του σπιτιού) αφού η ίδια η μητέρα, ξεγελασμένη, κοιμήθηκε διαδοχικά και με τους δύο τη νύχτα της σύλληψης του παιδιού. Η διπλή αυτή αναγωγή της πατρότητας σχετίζεται με το σπαρτιατικό καθεστώς της διπλής βασιλείας και συνδέεται με την ιδιότητα του Αστράβακου, προστάτη των ημιονοδηγών, αλλά και με την ευρύτερη σημειολογία μιας μικτής καταγωγής που συμβολίζεται από τον ημίονο σύμφωνα και με το ηροδότειο παράλληλο της καταγωγής του Κύρου (1. 55, 99). Η δεύτερη αφήγηση που αφορά ένα διάσημο παιδικό θρυλούμενο κατόρθωμα του Ηρακλή, τη θανάτωση των δύο φιδιών που απείλησαν τη ζωή του, φιλοξενείται στον 5^ο πινδαρικό *Νεμεόνικο*, όπου

ο ποιητής δηλώνει την παρουσία του μπροστά στην αύλειον θύραν του σπιτιού του Χρόμιου τη νίκη του οποίου καλείται να εξυμνήσει. Τέλος, η τρίτη αφήγηση αφορά τη συνάντηση του Ερμή με τη χελώνα που θα του προμηθεύσει το ηχείο της λύρας του στον Ομηρικό Ύμνο, συνάντηση που τοποθετείται και αυτή στο σημείο της «αύλειου θύρας». Το σημείο αυτό γίνεται έτσι το διάμεσο μέσα από το οποίο εισέρχεται στο εσωτερικό του οίκου ένα στοιχείο της δημόσιας θρησκευτικής ζωής το οποίο στη συνέχεια «επιστρέφει» στο δημόσιο χώρο. Στο διάστημα της παραμονής του όμως, στο εσωτερικό του ιδιωτικού χώρου, το στοιχείο αυτό της δημόσιας ζωής γίνεται αφορμή να συντελεστεί μια οικειοποίησή του από τον ιδιωτικό χώρο που αποβαίνει επωφελής για το άτομο και όχι για την κοινότητα, κάτι που, τουλάχιστον στα μνημονευόμενα κειμενικά παραδείγματα (Ηρόδοτος, Πίνδαρος, Ομηρικός Ύμνος εις Έρμῆν), επαληθεύεται εντυπωσιακά.

36. Ομηρικοί νεκρικοί θρήνοι. *Ιλιάδος* Ω 697-804. Μαρτυρίες και ερμηνείες, *Αρχαιογνωσία* 2006-7, 55-68

Το δημοσίευμα βασίζεται σε ανακοίνωση που έγινε στο Διεθνές Συμπόσιο *Νεκροπόλεις - Σήματα. Ταφικές πρακτικές και παραδόσεις της Μεσογείου από το 1100 π.Χ. έως το 400 μ.Χ.* (Ρόδος 24-28 Ιουνίου 2000). Εξετάζονται τα στοιχεία που καταγράφονται για το θρήνο με αφορμή τις νεκρικές τιμές προς τον Έκτορα στο Ω της *Ιλιάδας*. Έμφαση αποδίδεται στη σύνθεση και στην ιδιαιτερότητα των γόνων που εκφέρονται από την Ανδρομάχη, την Εκάβη και την Ελένη, στο περιεχόμενό τους και στην αφηγηματική και σημειολογική τους λειτουργία. Το τμήμα που αφορά τη συμμετοχή της Ελένης στον θρήνο για τον Έκτορα, ελαφρώς τροποποιημένο, έχει περιληφθεί στο δημοσίευμα 10 (σελίδες 52-69).

37. «Helen and Politics», στο N. Birgalias, K. Buraselis, P. Cartledge, (eds), *The Contribution of Ancient Sparta to Political Thought and Practice*, Athens 2007, 179-201

Το δημοσίευμα (που έχει ως αφετηρία ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο «Η συμβολή της αρχαίας Σπάρτης στην πολιτική σκέψη και πρακτική» το οποίο διοργανώθηκε από το Διεθνές Ινστιτούτο Αρχαίας Ιστορίας (International Institute of Ancient Hellenic History) και πραγματοποιήθηκε στη Σπάρτη, 26.8-1.9.2002) εξετάζει την πολιτική

διάσταση που αποκτά το θέμα της αρπαγής και της διεκδίκησης της Ελένης μέσα από το λόγο της ίδιας της Ελένης στις κειμενικές μαρτυρίες της επικής και της δραματικής ποίησης. Στο σύνολό του το υλικό του δημοσιεύματος αυτού έχει ενταχθεί στο δημοσίευμα υπ' αριθ. 10 (σελ. 14-32, 52-74, 78-83, 93-108, 124-126, 128-132, βλ. και σημ. 4).

38. «Η θεά του έρωτα και οι ποιητικοί έρωτές της» στον τόμο *Ποίηση και έρωτας. Πρακτικά 26^{ου} Συμποσίου Ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών, 29.6-2.7.2006*, Πάτρα 2007, 90-100

Το δημοσίευμα (από ανακοίνωση στο 26^ο Συμπόσιο Ποίησης) έχει ως θέμα τις λογοτεχνικές μαρτυρίες της αρχαϊκής ποίησης για τους έρωτες της Αφροδίτης, συγκεκριμένα:

- τη μοιχεία Άρη και Αφροδίτης στη ραψωδία η της *Οδύσσειας*,
- την ιστορία του Άδωνη και της Αφροδίτης που αποτυπώνεται στο θρήνο για τον Άδωνη της Σαπφώς (απ. 140, Voigt) και
- τον έρωτα της Αφροδίτης με τον Αγχίση που περιγράφεται στον Ομηρικό Ύμνο *Εἰς Ἀφροδίτην*.

Με αφετηρία τα κείμενα αυτά εξετάζεται η μνεία των ερώτων της Αφροδίτης σε άλλα ποιητικά κείμενα, το θέμα της συζυγικής ή παρασυζυγικής σχέσης Άρη-Αφροδίτης στις υπόλοιπες μαρτυρίες, καθώς και το ευρύτερο θέμα του θνητού ομόκλινου μιας θεάς. Βασικές έννοιες που προκύπτουν από την πραγμάτευση αυτών των θεμάτων στα κείμενα της αρχαϊκής ποίησης είναι η έννοια της τιμής και της αποκατάστασής της, η πολικότητα και η συμπληρωματικότητα στο ζεύγος έρωτας-πόλεμος, η γονιμότητα σε συνάρτηση με τη βλάστηση και, τέλος, η έννοια του έρωτα ως τιμωρίας. Το δημοσίευμα βασίζεται, επομένως, στο υλικό που συντίθεται από τα συγκεκριμένα κείμενα της αρχαϊκής ποίησης και επιχειρεί, πέρα από τη σύνθεση, να προτείνει κάποιες συστηματικότερες κατηγοριοποιήσεις.

39. «Contests Without Rewards. Musical Contests in the Odyssey and the Homeric Hymn to Hermes» στον τόμο M. Paizi-Apostolopoulou, A. Rengakos, Ch. Tsagalis (eds), *Contests and Rewards in the Homeric Epics (Άθλα και έπαθλα στα ομηρικά έπη)*, Ιθάκη 2007, 145-155

Το δημοσίευμα προέρχεται από ανακοίνωση στο 10 Διεθνές Συμπόσιο για την *Οδύσσεια* (Ιθάκη 15-19.9.2004) και αφορά τη λειτουργία της αοιδής ως άθλου και τη σχέση της με την έννοια του επάθλου.

Ειδικότερα μελετώνται:

- Οι συμβάσεις που διέπουν την αφηγηματική λειτουργία της αοιδής μέσα στο έπος
- Η αφήγηση του Μενέλαου (δ 266-289) και το τρίτο τραγούδι του Δημόδοκου (θ 499-520) που αφορούν το δούρειο ίππο και η συμπληρωματική αφηγηματική σχέση των δύο αυτών χωρίων
- Η σχέση των (τεσσάρων) αοιδών που μνημονεύονται στην *Οδύσσεια* με την εξιστόρηση του Οδυσσέα στο ίδιο έπος
- Τα κριτήρια αξιολόγησης της αοιδής όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την *Οδύσσεια* και όπως αναλύονται στις πρόσφατες βιβλιογραφικές προσεγγίσεις
- Το στοιχείο της ανταμοιβής ενός αοιδού και η διαφορά που σημειώνεται ανάμεσα στην εκδήλωση τιμής προς τον αοιδό και την απόδοση επάθλου
- Η παράδοση σχετικά με τη θεϊκή τιμωρία που επιβάλλεται σε μυθικούς αοιδούς για την τόλμη τους να συναγωνιστούν θεούς και η σχέση της παράδοσης αυτής με την απουσία επάθλου προς τους αοιδούς
- Οι ειρωνικές και σκωπτικές όψεις των δεδομένων αυτών όπως απεικονίζονται στις δύο αοιδές του Ερμή που μνημονεύονται στον τέταρτο Ομηρικό Ύμνο μετά την κατασκευή της λύρας και την επινόηση του ηχείου από το καβούκι της χελώνας που αποδίδεται στο θεό
- Η έννοια της ανταλλαγής, της μουσικής έμπνευσης και του επάθλου που αφορούν την αοιδή, τον Ερμή αλλά και τη χελώνα στη σκωπτική αφήγηση του Ομηρικού Ύμνου *εἰς Ἑρμῆν*.

40. «Quelques remarques sur Hélène dans l'Odyssee. À la recherche des innovations mythologiques et narratives», *Gaia* 11 (2007)

Το δημοσίευμα έχει ως αφετηρία την εισήγηση στο διαπανεπιστημιακό σεμινάριο του ERGA (Équipe de Recherche sur la Grèce Archaique) που συνδιοργανώνεται από τα Πανεπιστήμια της Lyon και της Grenoble (Lyon, 16.3.2007). Το άρθρο αυτό παρουσιάζει στα γαλλικά τα βασικά ερωτήματα που προκύπτουν από την οδυσσειακή αποτύπωση του προσώπου της Ελένης και προτείνει κάποιες απαντήσεις. Ως προς το

περιεχόμενό του το άρθρο δεν διαφοροποιείται από τις σελίδες 34-51,70-74, 78-89, 109-118 του δημοσιεύματος 10.

41. «Odyssean kybernetai: All Skilful, All Dead. Observations on the Helmsman's Role in the *Odyssey*» στον τόμο (Festschrift) προς τιμήν του Ι.-Θ. Παπαδημητρίου, F. Steiner Verlag, 2009, 1-10

Το δημοσίευμα αυτό επιχειρεί να συμβάλει στην έρευνα ενός θέματος που ελάχιστα έχει απασχολήσει τη βιβλιογραφία και αφορά τη μορφή, το ρόλο και την αφηγηματική αξιοποίηση του κυβερνήτη στο έπος της *Οδύσσειας*. Το δημοσίευμα επιχειρεί να αναδείξει το θέμα του κυβερνήτη ως αφηγηματικά ενεργό και ως φορέα της πλοκής στο νόστο του Μενέλαου, στο νόστο του Οδυσσέα και στις επιμέρους φάσεις τους. Εξετάζονται με τη σειρά:

- Η εμφάνιση της λέξης *κυβερνήτης* στο ομηρικό έπος
- Η ειδικότερη μνεία του Φρόντιδος, του μοναδικού επώνυμου κυβερνήτη που μνημονεύεται στο αρχαϊκό έπος, και η σημασία του ονόματός του σε σχέση με το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει στην *Οδύσσεια*
- Ο θάνατος του Φρόντιδος και η ιδιαιτερότητά του σε σχέση με ανάλογους θανάτους που έχουν αναλυθεί στην ομηρική βιβλιογραφία
- Η σημασία του θανάτου του Φρόντιδος για το νόστο του Μενέλαου που διαχωρίζεται έτσι από το νόστο του Αγαμέμνονα και των άλλων ηρώων προσφέροντας συγχρόνως το διακριτό παραλληλισμό που έχει επισημανθεί ανάμεσα στο νόστο του Οδυσσέα και το νόστο του Μενέλαου μέσα στην *Οδύσσεια*
- Ο ρόλος του κυβερνήτη στα δώδεκα πλοία του Οδυσσέα αρχικά και στο μοναδικό (μετά τους Λαιστρυγόνες) πλοίο του Οδυσσέα.
- Οι αρετές που χαρακτηρίζουν τον κυβερνήτη του πλοίου του Οδυσσέα, ανάλογες με εκείνες του Φρόντιδος, αλλά όχι επαρκείς για την οριστική σωτηρία του πλοίου
- Η παρουσία του κυβερνήτη στις περιπλανήσεις του Οδυσσέα (Σκύλλα, Λωτοφάγοι, Κίρκη) και η σχέση των περιπλανήσεων με το θέμα της λήθης
- Ο ιδιαίτερος θάνατος του κυβερνήτη του Οδυσσέα (σε αντιδιαστολή με το θάνατο των άλλων εταίρων) μετά τη Θρινακία και η συνέχεια του πλου μέχρι την Καλυψώ
- Ο θάνατος των κυβερνητών, ο κίνδυνος της λήθης και η αναίρεσή του

42. «Thetis' Journey from Epic to Drama. Euripides and the End of Trojan Myth», στον υπό έκδοση τόμο προς τιμήν του Γ. Σηφάκη, 2009

Το δημοσίευμα προεκτείνει τις προγενέστερες έρευνες που είχαν ως αντικείμενο τη μορφή της Θέτιδας στην αρχαία ελληνική γραμματεία εξερευνώντας τις απεικονίσεις της στα διάφορα γραμματειακά είδη στα οποία εμφανίζεται. Στη μελέτη αυτή ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην ανάδρομη χρονική σειρά με την οποία εμφανίζονται τα γεγονότα της ζωής της Θέτιδας στις σωζόμενες κειμενικές μαρτυρίες (πρώτα η μητρική ιδιότητα στο ομηρικό έπος, μετά ο γάμος στον Πίνδαρο και η γέννηση της Θέτιδας στον Αλκμάννα) καθώς και ο χειρισμός του μύθου της σε σχέση με την ανάδρομη αυτή σειρά από τους ποιητές. Το δημοσίευμα διαλέγεται με τα δημοσιεύματα 14 και 7 (49-62).

43. «Dark-Winged Nyx and Bright-Winged Eros in Aristophanes' "Orphic" Cosmogony. *Birds*, 693-703» στον τόμο M. Christopoulos-E. Karakantza (eds), *Light and Darkness in Ancient Greek and Roman Myth and Religion*, Lanham 2010

Το δημοσίευμα έχει ως αφετηρία την ανακοίνωση που έγινε στο Διεθνές Συνέδριο *Light and Darkness in Ancient Greek and Roman Mythology and Religion* (Πανεπιστήμιο Πατρών 6-8.7.2007). Καλύπτει ένα από τα κεφάλαια του ομόθεμου βιβλίου (υπό έκδοση, Lexington Books, Lanham 2009) στη συγγραφή του οποίου συμβάλλουν επίσης οι M. Aguirre, S. Anderson, W. Burkert, R. Buxton, A. Γκάρτζιου-Τάττη, K. Dowden, R. Edmonds, Δ. Ιακώβ, E. Καρακάντζα, Σ. Κωνσταντινίδου, F. Létoublon, A. Μάγγελ, N. Μαρινάτου, Δ. Παλαιοθόδωρος, I. Πατέρα, I. Ratinaud, R. Seaford, Σ. Συρόπουλος, E. Τσιτσιμπάκου-Βασάλου, A. Ζωγράφου. Αποτελεί την τελευταία αποτύπωση μιας έρευνας που είχε ήδη αρχίσει να μορφοποιείται από το 1995 (πβ δημοσίευμα 27) και επανασηματοδοτείται σήμερα υπό το φως των νεότερων δεδομένων που προκύπτουν από τη μελέτη των ορφικών κειμένων και την έκδοση του παπύρου του Δερβενίου (2006). Με αφετηρία την Παράβαση των αριστοφανικών *Ορνίθων* εξετάζονται ο θρησκευτικός πυρήνας των 11 πρώτων στίχων της Παράβασης (693-703), οι ειδικότερες έννοιες που συνιστούν το «ορφικό» περιεχόμενό της (Νύξ, ώόν, άνεμώκης, έβλασταν, η σχέση των εννοιών αυτών με το γενικότερο πνευματικό

κλίμα του ορφισμού και υποβάλλεται η πρόταση της παράλληλης ανάγνωσης των στίχων 693-703 με τα κεφάλαια 189c-193e του πλατωνικού *Συμποσίου*, στο μέτρο που η ορφικής έμπνευσης περιγραφή του Έρωτα από τον Αριστοφάνη στους *Όρνιθες* και η περιγραφή των πρώτων διφυών ανθρώπινων όντων και πάλι από τον Αριστοφάνη στον περί έρωτος λόγο του στο *Συμπόσιο* φαίνονται να επικοινωνούν πνευματικά και χρονολογικά.

